

Contract nr.859/09.04.2009
Proiect nr. 313/09.04.2009

denumirea proiectului:
PLAN URBANISTIC GENERAL
COMUNA MARCA

faza:

contine:
MEMORIU TEHNIC GENERAL

FISA PROIECTULUI

1. Denumirea lucrării : **PLAN URBANISTIC GENERAL
COMUNA MARCA - judetul Salaj**
2. Proiect nr./Faza : **313/09.04.2009; Plan Urbanistic General
Contract de servicii nr.859/09.04.2009**
3. Beneficiar : **PRIMARIA COMUNEI MARCA**
4. Intocmit : **S.C. ART PROIECT S.R.L.
mun. Zalau, str. Parcului nr. 4, jud. Salaj
Tel/fax. 0260/662004**
5. Contine : **Piese scrise
Piese desenate**

LISTA SI SEMNATURILE PROIECTANTILOR

Nr. crt.	Numele si prenumele	Calitatea	Partea din proiect pentru care raspunde	Semnat.
1.	Nejur Mircea	arhitect membru al Registrului Urbanistilor din Romania	reglementari urbanistice	
2.	Nejur Doina	arhitect membru al Registrului Urbanistilor din Romania	reglementari urbanistice	
3.	Matei Adriana	arhitect expert monumente istorice	studiu zone de protectie monumente istorice	
4.	Breje Alin	inginer	studiu topografic	
5.	Bereczky Elisabeta	inginer geolog	studiu geologic	
6.	Prodan Vasile	inginer	reglementari edilitare	
7.	Bogoly Adalbert	s. inginer	reglementari edilitare	
8.	Penea Ionel	profesor	studiu arhivistic	
9.	Muzeul Judetean de Istorie Salaj	istorici, arheologi	studiu istoric	
10.	Nejur V. Minodora	arhitect stagiar	avize si acorduri	

Zalau, martie 2010

BORDEROU GENERAL

A. PIESE SCRISE

1. FISA PROIECTULUI
2. BORDEROU GENERAL
3. MEMORIU GENERAL
4. ANEXA NR. 1 - LOCALITATEA MARCA
BILANT TERITORIAL PE CATEGORII DE FOLOSINTA PENTRU
TERENURILE DIN INTRAVILAN - EXISTENT
5. ANEXA NR. 2 - LOCALITATEA LESMIR
BILANT TERITORIAL PE CATEGORII DE FOLOSINTA PENTRU
TERENURILE DIN INTRAVILAN - EXISTENT
6. ANEXA NR. 3 - LOCALITATEA MARCA - HUTA
BILANT TERITORIAL PE CATEGORII DE FOLOSINTA PENTRU
TERENURILE DIN INTRAVILAN - EXISTENT
7. ANEXA NR. 4 - LOCALITATEA PORT
BILANT TERITORIAL PE CATEGORII DE FOLOSINTA PENTRU
TERENURILE DIN INTRAVILAN - EXISTENT
8. ANEXA NR. 5 - LOCALITATEA SUMAL
BILANT TERITORIAL PE CATEGORII DE FOLOSINTA PENTRU
TERENURILE DIN INTRAVILAN - EXISTENT
9. ANEXA NR. 6 - LOCALITATEA MARCA
BILANT TERITORIAL PE CATEGORII DE FOLOSINTA PENTRU
TERENURILE DIN INTRAVILAN
BILANT AL TERITORIULUI INTRAVILAN PROPUS PE
TRUPURI
10. ANEXA NR. 7 - LOCALITATEA LESMIR
BILANT TERITORIAL PE CATEGORII DE FOLOSINTA PENTRU
TERENURILE DIN INTRAVILAN
BILANT AL TERITORIULUI INTRAVILAN PROPUS PE
TRUPURI
11. ANEXA NR. 8 - LOCALITATEA MARCA - HUTA
BILANT TERITORIAL PE CATEGORII DE FOLOSINTA PENTRU
TERENURILE DIN INTRAVILAN
BILANT AL TERITORIULUI INTRAVILAN PROPUS PE
TRUPURI
12. ANEXA NR. 9 - LOCALITATEA PORT
BILANT TERITORIAL PE CATEGORII DE FOLOSINTA PENTRU
TERENURILE DIN INTRAVILAN
BILANT AL TERITORIULUI INTRAVILAN PROPUS PE
TRUPURI
13. ANEXA NR.10 - LOCALITATEA SUMAL
BILANT TERITORIAL PE CATEGORII DE FOLOSINTA PENTRU
TERENURILE DIN INTRAVILAN
BILANT AL TERITORIULUI INTRAVILAN PROPUS PE
TRUPURI
14. ANEXA NR.11 - BILANT TERITORIAL AL FOLOSINTEI SUPRAFETELOR DIN
TERITORIUL ADMINISTRATIV PROPUS

15. ANEXA NR.12 - PRINCIPALELE ZONE DE PROTECTIE
16. REGULAMENT LOCAL DE URBANISM

B. BORDEROU PIESE DESENATE

1. U01 INCADRAREA IN TERITORIUL ADMINISTRATIV
2. U02 SITUATIA EXISTENTA SI PRIORITATI – LOCALITATEA MARCA
3. U03 SITUATIA EXISTENTA SI PRIORITATI - LOCALITATEA LESMIR
4. U04 SITUATIA EXISTENTA SI PRIORITATI - LOCALITATEA MARCA - HUTA
5. U05 SITUATIA EXISTENTA SI PRIORITATI - LOCALITATEA PORT
6. U06 SITUATIA EXISTENTA SI PRIORITATI - LOCALITATEA SUMAL
7. U07 REGLEMENTARI URBANISTICE - LOCALITATEA MARCA
8. U08 REGLEMENTARI URBANISTICE - LOCALITATEA LESMIR
9. U09 REGLEMENTARI URBANISTICE - LOCALITATEA MARCA - HUTA
10. U10 REGLEMENTARI URBANISTICE – LOCALITATEA PORT
11. U11 REGLEMENTARI URBANISTICE – LOCALITATEA SUMAL
12. U12 PROPRIETATEA ASUPRA TERENURILOR - LOCALITATEA MARCA
13. U13 PROPRIETATEA ASUPRA TERENURILOR - LOCALITATEA LESMIR
14. U14 PROPRIETATEA ASUPRA TERENURILOR – LOCALITATEA MARCA - HUTA
15. U15 PROPRIETATEA ASUPRA TERENURILOR - LOCALITATEA PORT
16. U16 PROPRIETATEA ASUPRA TERENURILOR - LOCALITATEA SUMAL
17. U17 UNITATI TERITORIALE DE REFERINTA - LOCALITATEA MARCA
18. U18 UNITATI TERITORIALE DE REFERINTA - LOCALITATEA LESMIR
19. U19 UNITATI TERITORIALE DE REFERINTA – LOCALITATEA MARCA HUTA
20. U20 UNITATI TERITORIALE DE REFERINTA – LOCALITATEA PORT
21. U21 UNITATI TERITORIALE DE REFERINTA – LOCALITATEA SUMAL
22. Ed01 REGLEMENTARI EDILITARE - RETELE DE APA SI CANALIZARE - LOCALITATEA MARCA
23. Ed02 REGLEMENTARI EDILITARE - RETELE DE APA SI CANALIZARE - LOCALITATEA LESMIR
24. Ed03 REGLEMENTARI EDILITARE - RETELE DE APA SI CANALIZARE - LOCALITATEA MARCA - HUTA
25. Ed04 REGLEMENTARI EDILITARE - RETELE DE APA SI CANALIZARE - LOCALITATEA PORT
26. Ed05 REGLEMENTARI EDILITARE - RETELE DE APA SI CANALIZARE – LOCALITATEA SUMAL
27. Ed06 REGLEMENTARI EDILITARE - RETELE DE ENERGIE ELECTRICA SI TELEFONIE - LOCALITATEA MARCA
28. Ed07 REGLEMENTARI EDILITARE - RETELE DE ENERGIE ELECTRICA SI TELEFONIE - LOCALITATEA LESMIR
29. Ed08 REGLEMENTARI EDILITARE - RETELE DE ENERGIE ELECTRICA SI TELEFONIE - LOCALITATEA MARCA – HUTA
30. Ed09 REGLEMENTARI EDILITARE - RETELE DE ENERGIE ELECTRICA SI TELEFONIE - LOCALITATEA PORT
31. Ed10 REGLEMENTARI EDILITARE - RETELE DE ENERGIE ELECTRICA SI TELEFONIE - LOCALITATEA SUMAL
32. Ed11 REGLEMENTARI EDILITARE - RETELE DE ALIMENTARE CU GAZE NATURALE - LOCALITATEA MARCA
33. Ed12 REGLEMENTARI EDILITARE - RETELE DE ALIMENTARE CU GAZE NATURALE - LOCALITATEA LESMIR
34. Ed13 REGLEMENTARI EDILITARE - RETELE DE ALIMENTARE CU GAZE NATURALE - LOCALITATEA MARCA - HUTA

- 35. Ed14 REGLEMENTARI EDILITARE - RETELE DE ALIMENTARE CU GAZE
NATURALE - LOCALITATEA PORT
- 36. Ed15 REGLEMENTARI EDILITARE - RETELE DE ALIMENTARE CU GAZE
NATURALE - LOCALITATEA SUMAL

C. STUDII

- 1. STUDIUL GEOTEHNIC
- 2. STUDIUL TOPOGRAFIC
- 3. STUDIUL DE FUNDAMENTARE PENTRU DEFINIREA, INSTITUIREA SI
DELIMITAREA ZONELOR PROTEJATE CARE CUPRIND PATRIMONIU ISTORIC
- 4. STUDIUL STATISTIC

MEMORIU GENERAL

1. INTRODUCERE

1.1 Date de recunoastere a documentatiei

Denumirea lucrării:

PLAN URBANISTIC GENERAL AL COMUNEI MARCA

Beneficiar:

PRIMĂRIA COMUNEI MARCA

Proiectant general:

S.C. ART PROIECT S.R.L. ZALĂU, str. Parcului nr. 4

Subproiectanti, colaboratori:

- **arh. Matei Adriana, expert atestat M.C.P.**
- **S.C. “GLOBAL TOPO” S.R.L. ZALAU**
- **geolog Bereczky Elisabeta**
- **ing. Prodan Vasile**
- **sing. Bogoly Adalbert**
- **Muzeul Judetean de Istorie si Arta Salaj**
- **prof. Penea Ionel**

Data elaborării: **aprilie 2009-martie 2010**

1.2 Obiectul PUG

Solicitari ale temei-program

Planul Urbanistic General al comunei Marca a fost intocmit in anul 1994 iar aprobarea s-a realizat prin Hotarirea Consiliului Local Nr.19/1996. Datorita faptului ca potrivit legislatiei de urbanism valabilitatea acestui tip de documentatii este de maximum 10 ani a aparut necesitatea intocmirii unei noi documentatii.

A aparut totodata nevoia ca aceasta sa se bazeze pe un suport topografic nou, realizat pe baza zborurilor aeriene intocmite in ultimii ani, de catre Agentia Nationala de Cadastru si Publicitate Imobiliara – Bucuresti, puse la dispozitia oficiilor judetene de cadastru si publicitate imobiliara. Noul plan urbanistic general trebuie sa se conformeze tuturor noilor prevederi legislative, sa reactualizeze baza de date a comunei tinand cont de directiile de dezvoltare ale acesteia in context judetean

si regional. Se va tine cont, in propunerile formulate, de necesitatea modernizarii si infiintarii de noi retele tehnico-edilitare si de transport si de armonizarea nevoilor de extindere a localitatilor cu vasta problematica de protectie a mediului, de protectie a resurselor naturale cat si a celor construite.

Revigorarea potentialului economic, social si cultural al comunei sub aspectul mentinerii si amplificarii importantei acesteia in contextul retelei de localitati, in stransa corelare cu legislatia in vigoare este o alta prioritate de care este necesar a se tine cont.

Se va urmari utilizarea cat mai rationala si echilibrata a terenurilor necesare functiunilor urbanistice. Este necesara precizarea zonelor cu riscuri naturale (alunecari de teren, inundatii, neomogenitati geologice, reducerea vulnerabilitatii fondului construit existent etc.).

Se vor evidentia fondul construit valoros si monumentele istorice cit si modul de valorificare si punere in valoare al acestora in folosul comunitatii.

Cresterea calitatii vietii cu accent pe locuire si calitatea serviciilor cat si fundamentarea unor investitii de utilitate publica vor constitui prioritati in elaborarea PUG.

Aceasta documentatie tehnica va constitui un suport reglementar pentru eliberarea Certificatelor de urbanism, a avizelor si autorizatiilor de construire de pe raza comunei si va urmari corelarea intereselor colective cu cele individuale in ocuparea spatiilor.

1.3 Surse documentare

Lista studiilor si proiectelor elaborate anterior PUG

- Plan de Amenajare a Teritoriului National - Sectiunea I - Retele de Transport (aprobat cu Legea nr. 363/2006)
- Plan de Amenajare a Teritoriului National - Sectiunea II - Apa (aprobat prin Legea nr.171/1997)
- Plan de Amenajare a Teritoriului National - Sectiunea IV - Reteaua de localitati (aprobat prin Legea nr. 351/2001 - republicata)
- Plan de Amenajare a Teritoriului National - Sectiunea V - Zone de risc natural (aprobat prin Legea nr. 375/2001)
- Plan de dezvoltare judetean 2007 - 2013 - elaborat de Consiliul Judetean Salaj
- Ortofotoplanuri - baza cartografica digitala a teritoriului comunei Marca realizata de Agentia Nationala de Cadastru si Publicitate Imobiliara - Bucuresti
- Plan Urbanistic General al comunei Marca - proiect nr. 2837/1994 intocmit de S.C. PROCONSAL S.A. Zalau.
- Monografiile judetului Salaj:
- Localitatile judetului Salaj -1971- de ing. Ion Popa si colaboratorii
- Judetul Salaj - de T. Morariu si N. Sorocovschi - Editura Academiei RSR

- Schita monografica a Salajului intocmita de Dr. Dionisie Stoica si Ioan P. Lazar - Editura Simleu Silvaniei 19081.
- Fişa comunei Marca, Nr.844/18.04.2006
- Fişa comunei Marca, completare, O1/2010
- Gh. Chende-Roman, Dic.etimologic al localităţilor din judeţul Sălaj. Ed. Silvania, Zălau, 2006
- Nicolae Costruţ, ş.a.;Marca, pagini de monografie, Şcoala, 1975
- S.Dumitraşcu, V.Lucăcel, Cetatea Dacică de la Marca, Muzeul de Istorie şi Artă, Zălau, 1974
- I.Bolovan, Mişcări sociale din Sălaj...1948, Acta Musei Porolissensis, Zălau, 1987
- C.Grad, D.Goron, E.Wagner, Consilii şi gărzi naţionale în Sălaj,1918, în AMP; Zălau,1988
- Petri Mór, Szilágy vármegye Monographiája, 1901 Vol.IV, Marca (Monog.jud. Sălaj)
- Petri Mór, *Szilágysági Magyarok* , (Maghiarii din Sălaj), Ed.Kriterion, Buc., Cluj,1999
- Doc. statistice. Nagy NVK, 1847. 98.L
- Magy.Statistika. Transp.XII. k 68,k 69 (pt. Conscriptia 1715-1720
- Magy.St. 502; Statistica maghiară 1895 (terenuri, păduri, impuneri)

Lista studiilor de fundamentare intocmite concomitent cu PUG

- Studiu hidrologic si geotehnic al comunei Marca
- Studiul de fundamentare pentru definirea, instituirea si delimitarea zonelor protejate care cuprind patrimoniu arheologic pe teritoriul comunei Marca intocmit de Muzeul Judetean de Istorie si Arta – Zalau
- Studiul de fundamentare privind evolutia urbanistica a localitatilor comunei Marca

Date statistice furnizate de Comisia Nationala de Statistica, surse judeţene sau locale

- Date statistice - Recensamantul populatiei si al locuintelor 2002
- Date statistice - Recensamantul general agricol 2002
- Fisa statistica a localitatilor - 2009
- Situaţia fondului funciar agricol la data de 01.01.2010- furnizata de Oficiul de Cadastru si Publicitate Imobiliara - Salaj

Suportul topografic al PUG

Ortofotoplanurile - baza topografica digitala a teritoriului comunei Marca au fost furnizate de catre Directia Fondul National Geodezic din cadrul Agentiei Nationale de Cadastru si Publicitate Imobiliara – Bucuresti, prin intermediul O.C.P.I. Salaj. De la Oficiul Judetean de Cadastru si Publicitate Imobiliara Salaj au fost achizitionate si hartile tip Gauss scara 1:5000 si 1:25000 care au fost reambulante prin deplasarea la fata locului a unor echipe de proiectanti din partea elaboratorului lucrarii. Au fost parcurse toate strazile din cele cinci localitati rurale, deplasarea facandu-se si la constructiile izolate din extravilanul acestora.

2. STADIUL ACTUAL AL DEZVOLTĂRII

2.1 Evoluție și scurt istoric

Pe teritoriul comunei Marca, cele mai vechi urme de locuire datează din epoca neolitică. Săpături întâmplătoare în raza satului au scos la iveală fragmente ceramice, unelte de piatră, bronz, fier și altele. În raza satului Șumal, la vie, s-au descoperit săpăligi din corn de cerb, un vas și o farfurie ornamentate cu cercuri incizate de culoare cărămizie, vase de provizii, o daltă și fragmente de lame de silex și de obsidian. Intre satele Șumal și Leșmir a fost descoperit, în anul 1979, un bogat material ceramic, toate acestea aparținând Culturii Tisa II. (*Acta.M.P. 1981:72*)

Liceul "Simion Bărnuțiu" din Șimleu-Silvaniei păstrează multe din piesele descoperite pe raza comunei, din depozitul de bronzuri și fier; patru celturi și fragmente din altele asemenea, precum și un topor cu aripioare, o seceră cu cârlig și o parte a unei brățări. (*O.C.1983:89*)

Marca prin însăși numele pe care îl poartă și-a căpătat un loc important în rolul istoric jucat încă din epoci cu mult înaintea erei noastre, datorită locului numit "Cetate" de pe dealul Muncelului, unde strămoșii noștri daci și-au întemeiat și întărit vatra, fiind una din "cele mai impresionante fortificații de acest fel descoperită până în prezent, în zona piemontană vestică și nord-vestică a Munților Plopișului dintre Crișul Repede și Crasna." Ridicată în sec. al II.-lea î.en., a dăinuit până în sec.I, en. și a servit ca loc de apărare și supraveghere, datorită condițiilor oferite de dealul Muncelului, care domină zona printre dealurile din spate și prin valea strâmtă a râului Barcău. Atacatorul nu se putea apropia la mai puțin de 2 Km. de cetate, mișcările lui puteau fi supravegheate cu mult înainte de a ajunge în zona montană. Dinspre Vest acesta trebuia să treacă de pădurile și apoi de fortificațiile de pământ și lemn ridicate de stăpânii cetății.5 (*S. Dumitrașcu, V.Lucăcel, Cetatea Dacică de la Marca,1974:6*)

În urma săpăturilor începute în anul 1972 au ieșit la iveală materiale prețioase: cioburi ceramice, vase borcan, fructiere, străchini lucrate cu mâna, apoi vârf de lance, topor și cuțit de fier, râșniță rotundă de calcar, verigi, cataramă, piese de îmbrăcăminte și ceramică modelată la roată, o figurină din lut ars semănând cu un idol. Tot de la Marca provine și un tezaur de argint care se păstrează la Viena, o brățară cu cap de șarpe și o cană de argint. (Oc.: 17-22)

Descoperirea unei monede romane dovedește că cetatea a fost locuită în sec.I, e.n., ceea ce înseamnă că este posibil ca dacii de la Marca să fi participat la luptele cu romanii. După părăsirea fortificației, locuitorii n-au părăsit regiunea menținând legăturile economice, încorporându-se în existența cotidiană a noilor prefaceri din acea epocă.

"Cetatea de la Marca a fost ridicată, locuită și apărată de dacii din Valea Barcăului. Cultura lor materială ni-i "trădează" fără nici un fel de tăgadă și indoială: Ceștile neoașe neîntâlnite la alte neamuri contemporane, vasele-borcan, fructierele modelate cu mâna și la roată, fragmentele de chiupuri ornamentate cu benzi de linii de val,... de aici ca și din alte așezări ne demonstrează o dezvoltare unitară a civilizației dacice, desigur neuniforme, ci cu trăsături zonale dar impresionant este

faptul că din Moldova, Muntenia sau Banat până în părțile de nord-vest ale Daciei se lucrau aceleași tipuri ceramice.” (O.C., 27)

Organizarea administrativă predominantă era de natură rurală cu obști teritoriale de diferite dimensiuni și cu recunoașterea unei ierarhizări cu responsabilități, respectiv calitatea de juzi, cneji, oameni buni și bătrâni. (homines boni et veterani), deveniți cu timpul elita economică din administrația locală; criteriul unic fiind pământul – mărimea posesiei, cu denumiri **cnezate, țări, codri**. Ei, juzii aveau atribuții administrative, fiscale, judecătorești și militare. **Zona teritorială Nusfalău-Marca ținea în sec. IX-X de Voievodatul lui Menumorut.**

Cucerirea teritoriului intracarpatic de către regalitatea maghiară la **sfârșitul secolului al XII-lea și începutul secolului al XIII-lea** a adus cu sine și modelul de administrare teritorială preluat din Apus, având la bază interesele politice și economico - sociale de întărire și apărare a teritoriului, adică înființarea de noi **comitate** peste vechile țări, voivodate și cnezate românești.

Constituirea în jurul unei cetăți sau a unui castru a comitatului o explică chiar numele: *vármegye*, care este format din termenii *vár* (= cetate) și *megye* (= hotar, ținut), ultimul fiind întâlnit în documentele medievale sub forma *mega*, după cum reiese din actul de hotărnicire a Abației Tihany, emis în 1055 de regele Andrei I (1046-1060) (*Acta terrae septemcastrensis II. 2003. pag.155*)

Comitatul Crasna s-a constituit în jurul cetății Crasna sec. al XI-lea.

Conducerea comitatului o forma: “*Curialis comes, maior exercitus, maior civitas și iobagi, jeleri*”. Cetatea era o instituție economică, administrativă, militară și judecătorească. Inițial între cele 10 “moșii” ale Crasnei se număra **Boghiș, Nușfalău și Ip de care ținea și Marca. Șimleul, întărindu-se va prelua aceste atribuții comitatense de care foarte multă vreme va aparține Marca**. Trecerea peste “**Țara lui Menumorut**” și împărțirea ei în **comitatele Zotmar, Solnocul Interior, Exterior și Mijlociu** sunt amintite în documentele de la cumpăna secolelor 12 și 13. Se atestă astfel faptul că ele **existau în jurul anilor 1200**. (OC.p.156)

Comitatele maghiare au suferit numeroase modificări, în perioada Regatului Ungariei de până la Bătălia de la Mohacs, și în perioada vasalității față de Turcia a principatului Transilvania, cit și în perioada apartenenței directe la Austria, de până în 1867. În perioada primelor decenii ale secolului al XVIII-lea, **Comitatul Crasna aparținea numai din punct de vedere juridic de Principatul Transilvaniei, de facto el fusese alipit Ungariei încă din 1687 de care depindea din punct de vedere fiscal**. Ultimele modificări administrative ale comitatelor au avut loc după instaurarea monarhiei dualiste în Imperiu și **inclusiunea Transilvaniei în noul regat al Ungariei, când satele Marca, Porț, Leșmir și Șumal aparțineau de districtul Iplului**.

Noul comitat Sălaj avea să fie compus din fostele comitate Crasna și Solnocul de Mijloc plus Plasa Unguraș din Comitatul Dăbâca. Centrul de reședință era orașul Zălau și avea în subordine 10 plase. Plasa Șimleu avea în componență 11 comune între care și Marca

Conform registrelor de stare civilă conduse din 1895 în mod oficial se poate distinge evoluția comunelor de-a lungul a mai bine de 100 de ani, astfel numai Marca împreună cu satul Marca-Huta, are cea mai îndelungată organizare

administrativă și până în prezent, apartenența de un district sau loc notarial nu a întrerupt activitatea civică.

Administrația românească după Marea Unire avea să se instaureze la Marca printr-un Consiliu sătesc, având un primar ales de comunitate. Au fost primari:

1. *Notariatul Marca*: Vasile Jurca, Flore Neaga, Ioan Ardeleanu, Dumitru Roșan și Gheorghe Pop.

2. *Notariatul Leșmir*, (primar Zsiros Iuliu), cuprindea satul Șumal-primar: Teodor Sava; și Porț, primar Gheorghe Tegzeș.

Leșmirul a fost constituit ca și comună distinctă în majoritatea perioadelor.

Apartenența comunei era la **plasa Șimleului**, cu toate schimbările administrative din perioada interbelică și **anii 1940, 1949**, când aparținea de **raionul Șimleu, Regiunea Crișana**. Existau în acele timpuri de fapt două comune; Leșmir împreună cu satul Șumal și Marca cu satele Porț și Huta. Satul **Leșmir** însă, între anii **1950-1956** a aparținut de comuna Marca. **Din anul 1968, s-a revenit la organizarea teritorială a țării și s-a reînființat județul Sălaj, când Leșmirul și Șumalul au intrat în componența comunei Marca. După 1968, comuna a pastrat înfățișarea din prezent.** ²

Marca este atestată documentar din anul 1314 cu denumirea de *Markus* (Coc.Rom.C.,bI:227), 1327 *Scek* (Györffy Gy.666), 1343 *Markusy*, 1479 *Marka, Szek* (Petri IV:44) 1750 *Szék* (c.A.), 1854 *Markaszék, Marcasic* (Bul.83), 1930 *Marca*, 1966 *Marca*.³

Atestarea documentară a localității are la bază antroponimul latinesc **Marcus**. Este un nume vechi, care are la origine numele zeului războiului, **Marte**, (la început era și divinitate agrară, căreia îi era închinată prima lună a primăverii, martie.) era purtat de băieții născuți în luna martie. **Marcus, Martinus** (format cu un alt sufix) deci Marc și Martin, copii dedicați lui Marte. Romanii l-au dus în toate provinciile cucerite de ei. Așa a pătruns și la evrei, cunoscut fiind Marcu – din evanghelie. Prin intermediul grecilor a pătruns la slavi și sub forma Marko a ajuns și la români. Formele grecești Markos, Markelos au stat la baza multor derivate: Marcu, Marcea, Marcoș, Mărcuș, Marcel, Marcian, Marcela, **Mărci - Mărcuță** ș.a.³

În cazul toponimului Marca, considerăm important să amintim și faptul că cetatea dacică ca fort de apărare a fost luată în considerare în evul mediu timpuriu, când au fost ridicate aici fortificații din zidărie și piatră, având în vedere și defileul Barcăului. Toponimia locului de **“Porți”** și **“Marca”** subliniază faptul că aici era însemnat, **marcat** un loc de trecere și un spațiu de hotar. Garnizoana militară instalată pentru apărarea acestui hotar de invazia tătară din 1241, atestă acest fapt.

Cu privire la componenta “szék”, scaun, ce apare la 1479,8 (*Petri IV:44*) credem că asocierea s-a produs datorită numelui unei moșii, care se numea **Szek** așa cum o alta se numea **Markóháza** și nu existența unui scaun de judecată. Sensul apelativului maghiar de scaun se putea referi la un loc mai ridicat, la un colț de piatră, cu o anumită semnificație. Este posibil ca așezarea să fi avut inițial două componente având în vedere și locurile moșiilor menționate, pe care în mod obișnuit apar și așezările a căror denumire au preluat-o. Documentele privind procesele îndelungate, începute în 1479, privind moștenirile unor moșii ocupate de familia Ippi, confirmă existența numelor acestora : “Ipp, *Szek*, Néházá, **Marca**, Felső-

Kaznach, Alsó sau Kis-Kaznach, toate din județul Crasna”. Un alt document de danie din 1589, emis de voievodul Sigismund Bathori, în favoarea lui Ippi László, Kardos József și moștenitorii, amintește clar moșiile Marca și Szek. (Petri, Oc.)

Schimbările posesiilor între familii, moșteniri sau în urma unor procese, au loc până în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Între aceste documente și altele apar numele familiilor posesoare de moșii dar și alte date privind populația, apartenența etnică și confesională.

În anul **1733** se consemnează existența a **48 de familii** de români greco-catolici, care aveau doi preoți. Unul se numea Mihaiu. De asemenea **există biserica și școala cu o sală de clasă construite din piatră**. Sigiliul bisericii, păstrat până nu de mult, *Sigillum ecclesiae Markaszek, 1839* ca și registrele parohiale din 1850 confirmă aceste date. Un document, datat **1750**, menționează și el biserica, existența unui preot, a cantorului, a unui vistiernic și a unui număr de **363 de credincioși** greco-catolici. Există o parcelă interioară de pământ, preotul având dreptul la 4 iugăre de pământ arabil și teren de 9 căruțe de fân.⁸

În vederea respectării principiului continuității, greco-catolicii au cerut aprobarea reînființării Parohiei Greco-Catolice, Marca, a cărei activitate s-a reluat începând cu data de 14 martie 2010, fiind numit preot paroh, *Ionel Costăș* din Porț.

Biserica ortodoxă s-a construit începând cu anul **1981**, pe vremea părintelui Păușan Ioan, cu hramul Sf.Arh. Mihail și Gavril, lucrările de finisaj și împodobire fiind încheiate de preotul *Ioan Marian* în anul 1987, când a fost și sfințită în prezența PS Vasile Coman. Alături de biserică s-au construit casa parohială și un așezământ care cuprinde o capelă, o bibliotecă, un birou și sălile Muzeului etnografic, terminate prin grija părintelui Marian și binecuvântate de PS Ioan Mihălțan.

Când la începutul sec. al XVIII-lea Curtea de la Viena așeza baze noi în sistemul de impunere a supușilor, impozitul fiind în raport cu suprafața terenului, contribuabilii din Comitatul Crasna au fost și ei conșcriși alături de cei din Ungaria.

Datele din conșcripții chiar incomplete relevă statistic situația demografică cu structura populației și starea agriculturii, care era înapoiată și cu greu putea asigura traiul oamenilor, motiv pentru care aceștia părăseau vatra strămoșească căutând locuri mai roditoare la șes, în Bihor. Multe din sesiile existente înainte de 1720 au fost părăsite. La Marca, în **1715 sunt înregistrate doar 6 gospodării** la impozite, 3 românești și 3 maghiare, erau 5 iobagi și săraci. Pământul arabil era de 36 iug., o livadă de 20 de coase și o vie de 6 săpători. În **1720 existau 15 gospodării**; maghiari 10, români 4, slovaci 1. Teren arabil de 35 de iug. și o livadă de 78 de coase. Urbaniul, (Conșcripția Czirákyană) din **1820** înregistra:

la **Marca** 29 de nobili, 79 supuși, 62 de iobagi, 207 iug. cad. arabil, 113 iug.cad fânețe și 30 de sesii părăsite;

la **Porț**: 11 nobili, 29 de supuși, 28 de iobagi, 99 iug.cad. arabil, 117 iug. fânețe și nici o sesie părăsită.

la **Leșmir**: 23 de nobili, 53 de supuși, 43 de iobagi, 184 iug. arătură, 452 iug.fânețe și 5 sesii părăsite. Pe atunci țărâncea se gospodărea doar pe sesii fărâmițate, obținând o productivitate scăzută, de 2 sau de 3 ori sămânța. Baza gospodăriei o reprezenta creșterea animalelor, ceva mai înstăriți din rândurile lor erau viticultorii. În 1847 numărul locuitorilor era de 354, din care 349 greco-catolici și 5 ortodocși, iar **recensământul din 1850** înregistra următoarele date:

Localitate	Marca	Leşmir	Porţ	Şumal	Total
Obiective					
Case	164	74	57	116	411
Locuinţe	172	77	59	114	422
Populaţie prezentă	778	317	279	496	1870
Bărbaţi	400	155	150	265	970
Femei	378	162	129	231	900
Români	736	79	270	480	1565
Maghiari	6	228		12	246
Germani					
Țigani	30		5		35
Evrei	6	10	4	4	24
Ortodocși					
Greco catolici	766	79	270	480	1595
Romano catolici	3		5		8
Reformați		228		12	240
<u>Iudei</u>	<u>6</u>	<u>10</u>	<u>4</u>	<u>4</u>	<u>24</u>
Cai	3	23	19	19	64
Bovine	204	100	97	187	588

(., Az 1850. és 1857. évi népszámlálás. Budapest, 1993, Központi Statisztikai Hivatal. 17. p. Az Országisme tabellák, román nyelvű újrakiadása révén – Recensământul din 1857. Transilvania. Universitatea „Babeş-Bolyai” Cluj-Napoca, Catedra și Laboratorul de Sociologie.)

In urma **Revoluției de la 1848**, Dieta de la Pojon (Bratislava), desființează obligațiile feudale, **iobagii devenind proprietari liberi pe pământurile urbariale**. Bucuria și entuziasmul lor nu avea să dureze, Dieta de la Cluj se “mișca” foarte încet în privința legalizării și punerii în aplicare a legii, ceea ce a dus la nerăbdarea celor asupriți. In luna martie autoritățile iau măsuri de apărare a moșierilor, prelungind valabilitatea vechii legi până când țara va despăgubi pe moșieri. La Marca, oamenii au refuzat să mai presteze robota. Era primăvară și nu mai ieșeau la lucru apărându-și sesiile ce le avuseseră în folosință. Vicecomitele Crasnei, Guvernatorul Teleki solicita trupe, existând pericolul extinderii răzvrătirilor. 6

In **1890** Marca avea **830 locuitori** din care 741 români, 11 maghiari, 54 germani, 5 slovaci, 19 alții. După confesiune: romano-catolici 8, greco-catolici 754, ortodocși 5, reformați 10, izraeliți 53. Numărul caselor era de 179 și 226 gospodării. Teritoriul total (1895): 1546 iugăre din care: pământ arabil 808 iug.,livezi 362, pășuni 234, grădini 13, neproductiv 128.

Avutul impozabil al satului în anul 1900 era de 7.773 K. (Coroane) după care se plătea statului un impozit de 3486 K. respectiv 44,8%

Documente și izvoare atestă o creștere a populației și dezvoltarea satelor datorate cultivării pământului pe suprafețe mai mari, creșterii animalelor, a indeletnicirilor legate de agricultură, producția agricolă fiind satisfăcătoare. Casele erau mici, scunde, cu pereți din lemn sau din chirpici, acoperite mai ales cu paie, dar și cu șindrilă și stuf, piatra folosindu-se abia după război. Recensământul din 1910 ilustrează situația comparativă la nivelul comunei:

Recensământ 1910 comuna Marca

Localitate		Marca	Leșmir	Porț	Sumal	Total
Suprafață(jughere)		1490	1141	1217	1827	5675
Case		215	89	72	158	534
Populația Civilă		1042	473	393	807	2715
Militari			1			1
L I M B A	Română	961	91	375	626	2053
	Maghiară	35	383	18	122	558
	Germană	13				13
	Alții	14(slovaci) 19(ruteni)				33
Ortodocși/Alții			Alte rel 5		Evan. 1	
Greco-catolici		983	97	371	687	2138
Rom-catolici		19	3		17	39
Reformați		1	360	6	69	437
Iudei		39	9	16	34	98
Scriu și citesc		217	276	167	249	909
Știu ungurește		145	462	137	192	938
Bărbați		525	252	202	411	1390
Femei		517	222	191	397	1327
C A S E	Piatră	8	3		1	12
	Pământ	5	12	31	34	82
	Chirpici	105	61	4	30	200
	Lemn(altele)	97	13	37	93	240
AC OP	Țiglă	9	22	21	32	84
	Șindrilă	39	31	8	65	143
ER IȘ	Trestie (paie)	167	36	43	61	307

Recensământul din 1910. Transilvania. Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Catedra și Laboratorul de Sociologie.)

Izbucnirea primului război mondial a mobilizat 410 locuitori apți de arme din comună, din care 73 nu s-au mai întors acasă, rămânând să-și doarmă somnul de veci pe pământuri străine. Jertfei lor li s-au adăugat revoltele și nemulțumirile românilor

din plasa Crasnei în frunte cu sătenii din Marca și Leșmir care i-au alungat pe notari și jandarmi.⁷

În trenul Unirii de la Alba Iulia se găseau și delegații din Marca: Gozman Pop Teodor, Gheorghe Pop, Vânătorul și Ciordaș Teodor.

Intrucât linia de demarcație lăsase în afara țării multe comune ale Sălajului, între care și Marca în care trupele maghiare și secuiești s-au dedat la multe abuzuri, la 16 aprilie 1919 armata română trece la ofensivă împotriva acestor unități și eliberează rând pe rând fiecare comună. La Marca a acționat Regimentul 24 infanterie cu trei baterii în frunte cu colonelul Cristofor.

Reformele administrative, sociale și juridice de după 1920 aveau să producă schimbări în viața comunităților obștești. Comuna Marca a cărei buget va crește de mai bine de zece ori față de cel din 1919, preia administrația școlii, se înființează circumscripția sanitară, se preocupă de terenuri, de dezvoltarea economică, impulsionând construcțiile, ceea ce va duce la diversificarea și stratificarea socială a populației. Deschiderea drumurilor spre centrele industriale a atras peste 500 de cetățeni cu situație economică precară spre orașele Brașov, Ploiești, București și alte orașe ale țării. Majoritatea se vor întoarce după câțiva ani și își vor întemeia o gospodărie, construind case frumoase și salubre. **Sporul populației** a dus la creșterea numărului de locuitori **în 1937, la 3433.**

Perioada septembrie 1940 – octombrie 1944 rămâne ca o amintire tristă în conștiința sătenilor comunei, datorită Diktatului de la Viena, fapt care va avea grave consecințe asupra vieții social-culturale a satului. Și aici motivația “retorsiunii militare” a făcut 11 victime, a dus la devastarea majorității locuințelor, la arestarea și schingiuirea multor alți locuitori. În satul Porț, directorul școlii și socrul preotului reformat din Leșmir i-au salvat pe sătenii români de la moarte.

Impunerea regimului totalitar de după 1948, urmărind înregimentarea unui întreg popor unei ideologii greu de suportat, a avut pe plan social, moral și spiritual urmări nefaste.

Cu toate acestea, în timp, comuna Marca și-a schimbat înfățișarea prin construirea de școli noi la Leșmir, la Marca și Marca Culcuș și de cămine culturale în fiecare sat. Dispar aproape cu desăvârșire casele vechi învelite cu paie; se amenajează drumurile, se dezvoltă rețeaua de alimentare cu energie electrică, comuna fiind electrificată din 1966. Apar noi locuri de muncă la cariera de piatră, la exploatarea țițeiului și chiar la mina de cărbuni de la Sărmășag. Între anii 1970 - 1980, comuna număra 800 de salariați cu un venit mediu lunar de 1450 lei. Satele comunei capătă o altă înfățișare prin noile construcții de magazine satești de locuințe și amenajări gospodărești deosebite.(Șc.ms.:5)

În anii comunismului obștea sătească a fost victima naționalizărilor, a erei gospodăriei colective, a răspândirii unei ideologii impuse cu forța și a încercărilor de distrugere a tradiției creștine.

După evenimentele din decembrie 1989, comuna Marca și-a schimbat mult aspectul, activitățile private, casele, gospodăria rămân tradițional, ca odinioară libera reședință a grupului familial, a căror activități nu mai sunt impuse, dar contribuie la viața economică și socială a satului. Comuna dispune de un dispensar medical, respectiv un medic și asistent, trei cămine culturale și o bibliotecă, care alături de cele 4 școli, toate sunt renovate și bine întreținute.

In comună sunt înregistrate 20 de societăți cu un număr de 22 de angajați. Suprafața arabilă este de 1870 ha, pășuni 903 ha, fânețe 467 ha, și 23 ha de viță de vie și teren cu vegetație forestieră de 39 ha. Preocuparea pentru creșterea animalelor rămâne o tradiție, fiind favorizată de zonele de pășunat; in 2006 sunt înregistrate 600 capete de bovine, 3400 ovine, 120 caprine și 71 cabaline. (*F.com.844,:2006*)

Nume: In comună se mai păstrează încă numele proprii alcătuite din genitivul substantivului propriu, care indică numele tatălui sau al bunicului: Petrea **Nuțului**, Pavelea **Chirilii**, Floarea **Todii**, Trăianul **Todoaiei**; dar și porecle: Șumălan Floare a **Iofoaie**, Vasile Agrinaș - **Lișu**, Gheorghe Zdrite – **Colacu**, dar și expresii specifice: **șipă, vătruie, iadă**.

Locuri: Popeni, (erau mulți cu numele de Pop), **Slatină**, (loc mlăștinos), **Pietrocul Hantocului**, **Sfărănaș**, (izvor cu un pâraiaș), Dealul **Strâmbinosu**, Valea **Mărcuia** ș.a.

Situatia fondului funciar al comunei la 1 ianuarie 2010 inregistreaza urmatoarele valori: 4837 ha total teritoriu administrativ, 3263 ha teren agricol, adica 67,46 % din total iar 1870 ha teren arabil (38,66 %).

Alte folosinte ale terenului administrativ sunt dupa cum urmeaza: 18,67 % pasuni (903 ha), 9,66 % fanete (467 ha), 22,75 % paduri (1100 ha), 2,51 % drumuri (121 ha), 4,49% curti constructii (217 ha) si 2,07 % neproductiv (100 ha).

SANATATE

Pe teritoriul comunei Marca functioneaza un cabinet medical individual autorizat si evaluat care furnizeaza servicii in asistenta medicala primara in conformitate cu prevederile O.G. nr.124/1998, in baza unui contract incheiat cu Casa de Asigurari de Sanatate Salaj. Activitatea se desfasoara de catre un medic (dr. Alexan Nicoleta) si un asistent medical (Zdrite Adriana) in baza unor liste proprii cu asigurati si persoane neasigurate), minim 5 ore/zi si teren, in baza normei de baza de 7 ore/zi, 5 zile pe saptamina. Datorita conditiilor de munca din teren cabinetul beneficiaza de majorarea punctajului "per capita" de 24% potrivit Ordinului M.S./CNAS nr. 163/93/2008.

Spatiul in care se desfasoara activitatea este proprietatea consiliului local.

In satul Marca se afla deasemenea si un punct farmaceutic care functioneaza in sistem privat.

INVATAMANT

In cadrul invatamantului prescolar anul scolar 2009-2010 in satele Marca si Sumal functioneaza gradinite constituite din cate doua grupe de copii avand cate doua educatoare. Numarul de copii inscrisi la aceste gradinite este de 34 si respectiv 30 de copii. Gradinitele din satele Lesmir si Port au doar cate o grupa de copii (16 si respectiv 10 copii) Mentionam ca fiecare grupa are cate o educatoare.

Scoala generala clasele I – VIII se gaseste doar in satul Marca, scoala cu invatamint clasele I-IV regasindu-se in satele Lesmir, Port si Sumal.

Numarul de copii inscrisi in aceste scoli este de 74 (cl. I – IV) + 91 (cl. V – VIII) pentru Marca, In Lesmir sunt 15 elevi care invata in doua clase cu limba de predare romana si respectiv maghiara, in Sumal regasim doua clase cu 38 de elevi iar in Port se afla o singura clasa cu 8 copii inscrisi. Totalul cadrelor didactice din comuna este de 24.

Sintetizand cele expuse anterior in invatamantul prescolar sunt inscrisi 90 copii adica un procent de aproximativ 3,35 % din populatia totala, in cel general 226 elevi adica aproximativ 8,4 % din total populatie. Mentionam ca procentele sunt mult mai scazute decit in alte comune.

Scolile beneficiaza de un total de 19 sali de clasa si cabinete cit si de o sala de sport.

POPULATIE, LOCUIRE, CULTE

In domeniul cultelor remarcam prezenta deosebita a bisericilor ortodoxa (51,99 %), greco-catolica (21,14 %), reformata (11,23 %), baptista (10,15 %), si romano-catolica (3,51 %).

Situatia centralizata a populatiei dupa religie la **Recensamantul Populatiei si al Locuintelor 2002** era urmatoarea:

Localitatea	Total pop.	Orto-doxa	Romano-catolica	Greco-catolica	Refor-mata	Baptista	Penti-costala	Adven-tist de ziua 7	Cres-tina dupa evang.	Alta religie	Nede-clarata
Marca	1520	1236	46	18	5	201	5	2	0	7	0
Lesmir	475	73	8	4	318	52	0	2	16	0	2
Marca - Huta	47	3	44	0	0	0	0	0	0	0	0
Port	315	211	0	93	3	4	0	0	0	4	0
Sumal	609	19	6	512	7	44	15	0	0	5	1
Total comuna	2966	1542	104	627	333	301	20	4	16	16	3

Populatia comunei la 1 iulie 2009 era de 2692 locuitori din care 1334 barbati si 1358 femei. Aceasta valoare reprezinta un procent de 1,12% din populatia judetului la aceeasi data si 1,90% din totalul populatiei din mediul rural. Se observa deasemenea ca locuitorii comunei sunt cu 274 mai putini decat la recensamantul 2002.

La Recensamintul populatiei si al locuintelor din anul 2002, comuna Marca totaliza un numar de 982 gospodarii ceea ce conducea la o medie de 3,02 locuitori/gospodarie fata de 2,9 cat era media pe judet. Numarul locuintelor era de 1088.

Potrivit datelor statistice de la nivel national, judetul Salaj in ierarhia nationala, se situa pe locul 7 ca suprafata locuibila pe o persoana la ultimul recensamint. Media judeteana a acestui indicator este de 15,30 mp/persoana cu 2,7 mp mai mult fata de recensamantul anului 1992 iar cea aferenta mediului rural din Salaj este de 16,42 mp/locuitor.

La recensământul 2002 comuna Marca înregistrează o medie de 16,20 mp suprafață locuibilă/persoană, puțin sub indicele mediu județean aferent mediului rural.

Din totalul de 1088 locuințe, la data recensământului, un procent de 9,65% beneficiau de alimentare cu apă curentă și aveau băi amenajate, 7,27% aveau canalizare în sistem local, 58,09% beneficiau de bucatării iar 96,05% beneficiau de alimentare cu energie electrică. Între cele 2 recensăminte ale populației și locuințelor situația locativă a comunei s-a îmbunătățit aparând 43 case noi în interval de 10 ani; creșterea puțin mai mare a fost înregistrată la numărul de camere noi de locuit (aici fiind incluse și extinderile), 631 noi camere aparute în intervalul mai sus menționat. Ritmul s-a menținut astfel ca în intervalul 2002-2007 au fost finalizate alte 24 de case noi de locuit

Trebuie remarcată și prezența comunității rromă, care este localizată în satele Marca și Lesmir cu un număr de 189 persoane din care doar un procent de 20,64% aveau un nivel minim de studii de 4 clase primare și 19 gospodării. Potrivit datelor sintetizate la nivel județean, creșterea populației în aceste comunități a înregistrat între recensăminte valori semnificative +36,4%, cu diferențe mari între mediul rural +41,5% față de +23,2% în mediul urban. În comuna Marca potrivit ultimelor date numărul acestora a scăzut față de 2002 când erau 225 de cetățeni din această etnie constituiți în 43 de gospodării

Comunitatea de etnie rromă de pe raza comunei are o situație economică și socială superioară nivelului înregistrat la nivelul altor comunități. Marea majoritate lucrează în diverse locuri de muncă în străinătate.

Actualmente locuitorii comunei dețin 167 autoturisme ceea ce conduce la un indice de motorizare de 1 autoturism la aprox. 16,12 locuitori, indice de motorizare mai mic decât mediile înregistrate la nivelul altor comune. Sunt înregistrate la nivelul comunei de asemenea 97 mopede, 1 camion și 28 cisterne aparținând la trei firme specializate în transport în construcții.

2.2 Elemente ale cadrului natural

Elemente geomorfologice

Situată la limita vestică a județului Sălaj, comuna Marca are un teritoriu administrativ ce se desfășoară atât în zona vestică a Depresiunii Plopiș, urcând în zona montană a Plopișului, cât și în zona Colinelor Toglaciului, în bazinul hidrografic al râului Barcău.

Depresiunea piemontană a Plopișului are forma unui culoar larg și asimetric, situat sub nivelul piemontului din poala Munților Plopiș. Lângă munte s-au format bazine de eroziune de obârșie, mărinde astfel spațiul depresionar al văii Barcăului. Depresiunea se lărgeste mult la Nușfalău, apoi este întreruptă brusc de poarta epigenetică de la Marca, sculptată în cristal.

Către Munții Plopișului denivelările sunt mai atenuate din cauza piemontului, care s-a păstrat bine. Formațiunile fiind predominant monoclinale, versanții sunt asimetrici, afectați de ravene, torenți și alunecări de teren.

Barcăul este însoțit de lunci întinse, parte mlăștinoase, și câmpuri de terase pe malul stâng, etajate pe cinci nivele (4-6m, 20-25m, 30-35m, 50-55m, 90-110m), acoperite de ogoare și pășuni.

Localitățile comunei sunt situate în luncă și la contactul acesteia cu dealurile după cum urmează:

- *Marca*: pe malul drept (mică parte) și stâng (marea parte) al Barcăului, pe terasele acestuia;

- *Leșmir, Porț și Șumal*: se întind, parțial, în zona de luncă a Barcăului, mal drept și pe versant;

- *Marca - Huta*: se întinde în zona de piemont.

Panta terenului este în funcție de poziția ocupată, astfel în zonele de luncă și terasă terenul este plan, aproape orizontal, iar în zonele străzilor de pe versanți se prezintă în pantă, uneori foarte accentuată, cu suprafață caracteristică învălurită.

Geologia regiunii

Din punct de vedere geologic Depresiunea Plopiș aparține Bazinului Zalăului, golf neogen în a cărui alcătuire geologică participă pe de o parte, formațiunile de bordură și fundament, alcătuite din șisturi cristaline și depozite permo-triasice și cretacee (care apar numai pe bordura Bazinului în petice izolate), iar pe de altă parte sedimentele de umplură ale bazinului, reprezentate prin paleocen și eocen (la bordura estică) care prezintă al treilea ciclu de sedimentare marină după o foarte îndelungată perioadă de exondare.

Ciclul cel mai important de sedimentare este cel neogen, care a început în tortonianul inferior, odată cu reactivarea liniilor de falie, care au produs o intensificare a procesului de scufundare și a activității vulcanice în regiune. Depozite tortoniene nu apar pe raza comunei. Spre sfârșitul tortonianului, la începutul sarmațianului, începe o regresivitate.

Ultimul ciclu de sedimentare este reprezentat prin depozite lacustre ale panonianului (din pontian până în levantin), care la început au dat naștere depozitelor marnoase, iar spre sfârșitul perioadei s-au depus pietrișurile de piemont.

Peste aceste roci, care formează „roca de bază” din punct de vedere geotehnic, s-au depus în cuaternar aluviunile Barcăului și depozitele conurilor de dejecție ale torenților care coboară din Munții Plopiș și din dealuri.

În zonele de luncă și terasa de luncă depozitele aluvionare au grosimi mari și conțin foarte frecvent lentile de măr, sau de nisip și praf cu grad de îndesare mic. Aceste straturi apar la adâncimi foarte variabile (uneori la suprafață, alteori la adâncimi de peste 3m).

În zonele de versanți, datorită pantei foarte mari sau altor cauze, pot apărea alunecări.

Alternanța de roci permeabile (nisipuri și pietrișuri), cu roci impermeabile (argile, marne) și tectonica în anticlinale și sinclinale oferă posibilitatea formării orizonturilor acvifere arteziene.

Gradul de seismicitate

Caracteristicile geofizice ale terenului de pe amplasament, conform normativului P100/2006 sunt:

- valoarea de vârf a accelerației terenului pentru proiectare $a_g = 0,08g$, cu interval mediu de recurență a cutremurului $IMR = 100$ ani
- perioada de control (colț) a spectrului de răspuns $T_c = 0,7s$ pentru componentele orizontale ale mișcării seismice, corespunzând conform echivalenței după coeficientul seismic cu gradul VI al intensității cutremurelor, scara MSK (SR - 11100-93).

Adâncimea de îngheț

Adâncimea de îngheț, conform STAS 6054 – 77 în raza comunei Marca este de 80 cm.

Clima

Clima regiunii este caracterizată printr-un climat transcarpatic, continental, care este influențat evident de relief (topoclimate de adăpostire ori expoziție favorabilă).

Temperatura aerului:

- media anuală: $+8 +9$ °C
- variația medie lunară -3 °C $+18$ °C = 21 °C

Precipitații atmosferice:

- media multianuală = 700 – 800 mm
- maxima în 24 ore = 70 mm

Faptul că cea mai mare parte a precipitațiilor cade în perioada de primăvară, scurgerea de primăvară este predominantă: 40 – 45 % din scurgerea anuală, față de cea din timpul verii (20%) și din timpul toamnei (5 –10%).

Hidrografia regiunii

Cursul principal de apă în zona studiată este Barcăul, care primește afluenți de dimensiuni reduse, cu lungimi și suprafețe cuprinse între 4-14 km și, respectiv 14-45 km².

Râul este însoțit de luncă relativ întinsă (sute de metri), parte mlăștinoasă, inundabilă și dezvoltată asimetric, mai mult pe malul stâng. Formațiunile fiind predominant monoclinale, versanții sunt asimetrici, versantul drept mai abrupt, afectat de ravene și torenți, iar malul stâng mai domol.

Apa subterană

Zona de luncă

Apa subterană apare sub formă de pânză acviferă în depozitele aluvionare în lungul luncilor, găsindu-se la adâncimi variabile între –1,00 – 3,00 m sub cota

terenului natural. Aceste diferențe se datorează neuniformității depozitelor din punct de vedere litologic, formate din alternanțe de roci permeabile și impermeabile.

Zona de versanți

Configurația morfologică și litologică a versanților (lentile de nisip și praf, diaclazarea, sau depozitele grosiere din conurile de dejecție a torenților) permit infiltrarea și circulația apelor în teren, dar nu se formează o pânză freatică continuă, astfel nivelul apei în aceste zone este foarte variabil: -2,00 – 5,00 m, sau lipsește.

Din punct de vedere chimic apa subterană prezintă agresivitate foarte variabilă: carbonică, sulfatică sau acidă, de la agresivitate slabă până la foarte intensă. Acest fapt impune luarea unor măsuri pentru a preveni agresivitatea conform NE 012-99.

Fenomene de instabilitate ale versanților din comuna Marca

Versanții din comuna Marca au structură și caracteristici litologice diferite cit și pantă diferită.

În urma mișcărilor epirogenetice, suprafața inițială a complexului argilos-marnos, supraconsolidat, a fost erodat prin sistemul hidrografic, ajungându-se la nivelul actual. Pe toată suprafața acestui relief s-a format un deluviu din alterarea în loc, sau prin spălare pe versant, cu grosime mai mare în bază și mai subțire în partea superioară a versantului. Îngroșarea stratului alterat în partea inferioară a versantului se datorează mișcărilor de formare a reliefului, care duce la o acumulare a deluviului la partea inferioară a taluzelor.

Aceste mișcări au un caracter lent, cu activități diferite în funcție de intensitatea eroziunii bazale a Barcăului.

Eroziunea a condus la o descărcare în regiunea văilor de până la 200 m. Astfel în masa de argilă supraconsolidată, raportul dintre efortul vertical și cel orizontal a scăzut foarte mult, cel orizontal a rămas constant, în timp ce efortul vertical a scăzut la valori foarte mici, deci starea de eforturi în masiv este caracterizată printr-un efort deviator foarte mare. Aproape de suprafața terenului efortul deviator depășește rezistența la forfecare și se produc fenomene de curgere lentă.

În localitatea Marca zona construită nu este și nu a fost afectată de fenomene de instabilitate recente sau vechi, dar în zona de versant există fenomene de curgere lentă (suprafața vălurită a grădinilor și a livezilor, copaci înclinați, etc), care se vede și pe unele construcții fisurate, cu fundații slabe.

În localitatea Porț nu se observă fenomene de instabilitate recente sau vechi, stabilizate. În zonele cu pantă accentuată (în partea sud-estică, între calea ferată și stradă), în urma unor lucrări de săpături mari, este posibilă declanșarea unor alunecări.

Localitatea Leșmir este așezată parțial, în lunca Barcăului, fără probleme de stabilitate și, parțial pe versant (zona de bază), unde datorită pantei mari, apar fenomene de curgere lentă (cu suprafața vălurită a grădinilor și a livezilor, copaci înclinați, etc), care se observă și pe unele construcții vechi, fisurate. La ieșire din localitate (în extravilan) în zona sondelor de exploatare a petrolului există și alunecări active

Datorită acestui fapt, pentru eliberarea autorizațiilor pentru construcții noi, sunt necesare studii geotehnice.

În localitatea Șumal – așezată în condiții similare, în zonele de versant (partea nord-estică) sunt prezente fenomene de curgere lentă, case fisurate, suprafața învălurită a grădinilor, copaci înclinați, care în urma unor intervenții neadecvate, sau în urma suprasaturării cu apă, pot degenera în alunecări. Datorită acestui fapt, pentru eliberarea autorizațiilor pentru construcții noi, sunt necesare studii geotehnice.

În locurile amintite, pentru a preveni declanșarea mișcărilor, este necesara luarea unor măsuri speciale, atât în ce privește amenajarea suprafeței terenului (nivelarea, amenajarea de șanțuri de gardă pentru scurgerea apelor de suprafață), cât și constructive (fundații cu centuri armate sus-jos, subsol monolit casetat, realizarea unor stâlpișori, planșee monolite).

Aspecte critice privind construibilitatea, condiționări și disfuncții

Criteriile după care s-au împărțit disfuncțiile sunt: geomorfologice, geotehnice și hidrogeologice.

- Din punct de vedere *geomorfologic* panta mare favorizează alunecările de teren, iar formațiunile deluviale au nivel freatic foarte variat sau sunt lipsite de apă subterană.

- Din punct de vedere *geotehnic* argilele și lentilele de mâl cit și stratele nisipoase – prăfoase slab consolidate pot genera tasări absolute și diferențiale foarte mari, iar caracterul contractil al argilelor și grosimea mare a stratului de umpluturi în unele locuri impun măsuri destul de costisitoare.

Alunecările de teren și curgerile lente se datorează unui complex de cauze. Un motiv antropic de alunecări de teren este executarea unor umpluturi (ramblee) fără susținere suficientă și neexecutarea unor șanțuri de gardă, permițând infiltrarea apelor în pământ, sau executarea unor excavații (săpături) cu taluz și front nepermis de mari.

- Din punct de vedere *hidrogeologic* disfuncțiile sunt create de ridicarea nivelului hidrostatic din motive naturale sau antropice. Agresivitatea apelor freactice constituie de asemenea un motiv de disfuncții.

Condiționări

Aspectele arătate condiționează recomandările din zonarea geotehnică și anume: fundarea, POT, CUT, tip de trafic și obligă la studii geotehnice, expertize și studii de stabilitate locale sau generale.

Propuneri de zonificare din punct de vedere al construibilității

Având în vedere că în Anexa 5. și 7. din Legea 575/22.10.2001. privind : „Planul de amenajare a teritoriului național – Secțiunea 5: Zonele de risc natural” comuna Marca apare printre unitățile administrativ-teritoriale afectate de inundații pe cursuri de ape și pe torenți (nr. crt. 1095) și potențial de producere ridicat de alunecări de teren primară și reactivată (nr. crt. 819), este necesară zonificarea teritoriului, fiind necesare anumite măsuri pentru prevenirea lor.

Zonificarea s-a făcut în funcție de necesitatea luării de măsuri și amenajări geotehnice, constructive sau hidrogeologice, impuse de situația existentă și utilizarea viitoare a zonei.

a. Zone fără riscuri

În cadrul acestor zone se încadrează o parte din lunca râului Barcău (localitatea Marca, Porț, Leșmir și Șumal), și parțial versanții cu pantă redusă.

Această zonă, conform normativului NP 074/2006, se încadrează în general în categoria geotehnică 1, cu risc geotehnic redus.

Condițiile de fundare recomandate în această zonă sunt următoarele:

- adâncimea de fundare este variabilă în funcție de grosimea stratului de sol vegetal și de umplutură și de caracterul contractil al stratului de fundare și anume:

$$D_{\min} = -1,00 - 2,00 \text{ m}$$

față de cota terenului natural.

- evaluarea presiunii convenționale de bază și a capacității portante (în cazul fundării directe) pe acest strat, pentru predimensionarea fundațiilor având lățimea tălpii $B = 1,00 \text{ m}$ și adâncimea de fundare față de nivelul terenului sistematizat $D_f = 2,00 \text{ m}$, conform STAS 3300/2-85, Anexa B, tabelul 15 și NP 074-2007 este:

$$p_{\text{conv}} = 180 - 300 \text{ kPa}$$

Se vor respecta prevederile normativului NP 112 – 04 „Normativ privind proiectarea și executarea lucrărilor de fundații la construcții”

Caracteristica principală a terenului de fundare de pe teritoriul comunei Marca este **contracilitatea mare și foarte mare**. Se vor respecta prevederile din „Cod de proiectare și execuție pentru construcții fundate pe pământuri cu umflări și contracții mari (PUCM) indicativ NE 0001- 96 „, care înlocuiește P 70 – 79.

În această zonă nu există limitare în ceea ce privește regimul de înălțime, sau de trafic.

Pentru această zonă se impune executarea de studii geotehnice pentru toate construcțiile importante și pentru amplasamente limitrofe cu zonele descrise la punctele *b. c. și d.*

În perioadele cu precipitații foarte bogate în aceste zone sunt posibile și inundații pe cursuri de apă și pe torenți, conform Legii 575/22.10.2001, privind Planul de amenajare a teritoriului național, anexa 5.

b. Zone cu riscuri de tasare diferențială

Asemenea probleme sunt puțin caracteristice în zona de luncă din localitatea Marca și partea sud-vestică a localităților Leșmir și Șumal.

În lunca pârâurilor sunt zone, unde se găsesc strate nisipoase, prăfoase cu grad de îndesare mic și lentile de mâl. Grosimea acestor strate este mică, precum și adâncimea la care apar acestea este mică; în general pot fi depășite cu adâncimi de fundare relativ mici (1,50 – 2,00 m).

Caracteristic acestor zone este și nivelul destul de ridicat al apelor freatice precum și agresivitatea lor.

Pentru construcțiile din această zonă se recomandă studii aprofundate înaintea începerii proiectării. Nu se impun restricții în ceea ce privește regimul de înălțime a viitoarelor construcții.

Această zonă, conform normativului NP 074/2006, se încadrează în general în categoria geotehnică 2, cu risc geotehnic moderat, sau categoria 3, cu risc geotehnic major.

Condițiile de fundare recomandate sunt următoarele:

Adâncimea de fundare poate varia în funcție de metoda de fundare aleasă și în funcție de grosimea stratului de umplură

În cazul fundării pe radier general sau pe teren îmbunătățit (pe pat de balast cilindrat sau piatră spartă compactată cu maiul greu)

Adâncimea de fundare

$$D_{\min} = 1,00 - 1,20 \text{ m}$$

față de cota terenului amenajat. În cazul fundării pe teren îmbunătățit, grosimea minimă a patului de balast sau piatră spartă va fi de 1,00 – 1,50 m.

Evaluarea presiunii convenționale de bază și a capacității portante (în cazul fundării directe) pe acest strat, pentru predimensionarea fundațiilor având lățimea tălpii $B = 1,00 \text{ m}$ și adâncimea de fundare față de nivelul terenului sistematizat $D_f = 2,00 \text{ m}$, conform STAS 3300/2-85, Anexa B, tabelul 15 și NP 074-2007 este:

$$p_{\text{conv}} = 200 \text{ kPa}$$

Pentru definitivarea capacității portante a terenului îmbunătățit se vor efectua încercări de probă pe placă executate conform STAS 8942/3 – 89 „Determinarea modulului de deformare liniară prin încercări pe teren cu placă”.

Se vor respecta prevederile normativelor: C 251 – 94 „Instrucțiuni tehnice pentru proiectarea, executarea și recepționarea lucrărilor de îmbunătățire a terenurilor slabe de fundare prin metoda îmbunătățirii cu materiale locale de aport, pe cale mecanică” și C 29 – 95 „Normativ privind îmbunătățirea terenurilor de fundare slabe prin procedee mecanice (Caietele I – VI).

Pentru construcțiile foarte importante (și cele industriale) se recomandă fundarea de adâncime, pe piloți, în stratul de bază sau de pietriș cu grad de îndesare mare. În acest caz se vor respecta prescripțiile STAS 2561/3 – 90 ”Teren de fundare. Fundații pe piloți. Prescripții generale de proiectare”, STAS 2561/2 – 81 ”Teren de fundare. Fundații pe piloți. Încercarea în teren a piloților de probă”, STAS 2561/1 – 83 ”Teren de fundare. Piloți. Clasificare și terminologie” și a normativului C 160 – 75 „Normativ privind alcătuirea și executarea piloților pentru fundații”.

Datorită nivelului ridicat al apei subterane, în cazul subsolurilor, în această zonă se vor lua măsuri speciale de

- epuizare a apelor subterane
- hidroizolații.

În perioadele cu precipitații foarte bogate în aceste zone sunt posibile și inundații.

Datorită nivelului ridicat al apei subterane, în această zonă nu se indică subsoluri, dar în cazul executării, se vor lua măsuri speciale de hidroizolații.

În anul 1970 și mai târziu, de mai multe ori, în anii cu precipitații foarte abundente, în zonele joase de pe Barcău, parte din localitatea Marca (mai ales pe afluenți), Porț, Leșmir și Șumal (partea de luncă joasă) au fost inundații. Din acest

motiv în zonele joase, în apropierea pâraurilor, la eliberarea certificatului de urbanism se va solicita pe lângă studiu geotehnic și **întocmirea de studiu de risc natural la inundații.**

c. Zone cu riscuri de alunecare

Această zonă cuprinde versanții cu pantă peste 9 - 12⁰, care prezintă alunecări vechi, sau stabilizate, fenomene de curgere lentă, plastică, cu coeficient de stabilitate mic, pericolul de alunecare fiind iminent în cazul executării unor lucrări sau intervenții neadecvate (excavații sau taluzări mai înalte de 1,50 m, front de săpături mai lung de 10 – 15 m, supraîncărcarea taluzelor, etc.).

Zone cu riscuri de alunecare apar în zonele cu pantă mare din localitățile Marca, Porț, Leșmir și Șumal. De obicei localnicii au evitat amplasarea construcțiilor pe terenuri în pantă foarte mare.

Pe versanți apare deluviu argilos provenit din alterarea în loc a argilei marnoase de bază, în zonele cu pantă mare, apare un relief vălurit, în trepte. Prezența oglinzilor de fricțiune în masa de deluviu argilos – prăfos denotă tensiuni, care se descarcă în prezent prin mișcări de curgere lentă. Aceste suprafețe sunt ocupate de obicei de livezi. Străzile de pe versanți sunt pietruite, dar lipsite de obicei de șanțuri de scurgere a apelor pluviale, astfel este favorizată infiltrarea.

Din această cauză construcțiile, amplasate în această zonă, cu structură slabă (fundații din zidărie de piatră, beton simplu, fără centuri în fundație și în suprastructură) au suferit degradări. Pentru remedierea degradărilor au fost luate măsuri improvizate, fără o expertiză sau proiect prealabil și mai ales în funcție de puterea materială a proprietarului.

Construcțiile executate pe baza proiectelor, cu fundații și structură adecvate, la care s-au luat în considerare caracteristicile geotehnice ale terenului, nu prezintă semne de degradare.

Măsuri și recomandări

Această zonă, conform normativului NP 074/2006, se încadrează în categoria geotehnică 3, cu risc geotehnic major.

- adâncimea de fundare este variabilă în funcție de grosimea stratului de sol vegetal și umplutură și de caracterul contractil al stratului de fundare și anume:

$$D_{\min} = -1,50 - 2,00 \text{ m}$$

față de cota terenului natural.

- evaluarea presiunii convenționale de bază și a capacității portante (în cazul fundării directe) pe acest strat, pentru predimensionarea fundațiilor având lățimea tălpii $B = 1,00 \text{ m}$ și adâncimea de fundare față de nivelul terenului sistematizat $D_f = 2,00 \text{ m}$, conform STAS 3300/2-85, Anexa B, tabelul 15 și NP 074-2007 este:

$$p_{\text{conv}} = 200 - 300 \text{ kPa}$$

Caracteristica principală a terenului de fundare de pe teritoriul comunei Marca **este contracilitatea mare și foarte mare.** Se vor respecta prevederile din „Cod de proiectare și execuție pentru construcții fundate pe pământuri cu umflări și contracții mari (PUCM) indicativ NE 0001- 96 „.

În aceste zone, pentru a preveni declanșarea alunecărilor, sunt necesare luarea unor măsuri speciale, atât în ce privește amenajarea suprafeței terenului

(nivelarea, ziduri de sprijin, amenajarea de șanțuri de gardă pentru scurgerea apelor de suprafață), cât și constructive (fundații cu centuri armate sus-jos, subsol monolit casetat, realizarea unor stâlpișori, planșee monolite), drenarea apei subterane și de infiltrație.

Fiecare amplasament din zonă trebuie studiat în parte, nu se vor elibera certificate de urbanism, decit pe baza studiilor geotehnice și topografice, care vor indica măsurile de consolidare generale și locale (drenarea apelor subterane, susțineri în forță, înălțimea maximă a taluzelor libere, măsurile constructive, plantări de protecție, etc.), pentru fiecare construcție în parte, în funcție de natura și gradul de instabilitate.

Se impune, de asemenea, oprirea infiltrațiilor naturale și antropice, prin realizare sistemului de canalizare .

Loturile neconstruite pot fi mobilate cu locuințe de până la P+2.

Se va interzice în zonă traficul greu.

Proprietarii de case din zonă vor fi informați de către serviciul de urbanism și amenajare a teritoriului din cadrul Primăriei, asupra modului de utilizare a terenului (de preferință livezi sau vii, se vor evita culturile irigate), despre obligativitatea întreținerii șanțurilor, a rețelei edilitare din gospodăriile lor (dacă există). De asemenea nu se vor autoriza efectuarea unor săpături sau umpluturi, fără un studiu prealabil.

d. Zone cu alunecări active

Acest fenomen se găsește doar în partea nord-vestică a localității Leșmir la ieșirea din localitate, (în extravilan) în zona sondelor de exploatare a petrolului. Aici, datorită lucrărilor de terasamente (săpături și umpluturi foarte mari) s-au produs alunecări active, care afectează drumul de acces la sonde.

Drumul și platformele au fost protejate de ziduri de sprijin. Pentru soluționarea fenomenului sunt necesare lucrări definitive de susținere, bazate pe studii și proiecte speciale.

2.3. Relații în teritoriu

Comuna Marca se învecinează după cum urmează:

NORD și VEST

Județul Bihor

EST

Comunele Camar și Ip

SUD

Comuna Halmasd

Situată la aproximativ 24 km de orașul Simleu Silvaniei și 52 km de municipiul Zalau, reședința de județ, comuna Marca se situează în partea de vest a județului Salaj, la granița cu județul Bihor.

Sub aspectul relațiilor rutiere, legăturile spre reședința de comuna din zona municipiului Zalau se stabilesc prin intermediul drumurilor naționale DN1H și DN

19 B si apoi DC 93 pina in localitatea Marca. Satul Port se afla situat pe drumul national 19 B iar prin intermediul drumului comunal 92 se ajunge in satele Lesmir si Sumal, situate la 5,870 si respectiv 9,500 km. de drumul national. Din satul Marca se poate ajunge in satul Marca-Huta prin intermediul DC 95 situat la 5 km de resedinta de comuna.

Linia de cale ferata traverseaza comuna stabilind legaturi pe relatia Simleu Silvaniei si Carei, cu statie CF in loc. Port.

In Planul de dezvoltare judetean 2007 - 2013 comuna Marca figureaza ca facind parte din Unitatea Teritoriala de Planificare "Zona Tara Silvaniei" alaturi de orasul Simleu Silvaniei si alte 16 comune vecine.

Potrivit Legii nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului national - Sectiunea a III-a - zone protejate, pe teritoriul comunei Marca nu sunt nominalizate zone naturale dar sunt mentionate zone construite protejate.

In conformitate cu LISTA MONUMENTELOR ISTORICE 2004 aprobata prin Ordinul Ministrului Culturii si Cultelor nr. 2314/2004 aparuta in M. Of. nr. 646 bis/16 iulie 2004 localitatea Marca are 4 pozitii dupa cum urmeaza:

Nr. crt.	Cod LMI 2004	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
157	SJ-I-s-A-04917	Asezare fortificata	sat MARCA com. MARCA	"Cetate"	Latène
270	SJ-I-s-B-04969	Asezare	sat SUMAL com. MARCA	"Varful lui Kun" ("Kunhegy")	Neolitic
271	SJ-I-s-B-04970	Asezare	sat SUMAL com. MARCA	"Varful lui Sommaly" ("Sommalyhegy")	Neolitic
450	SJ-II-m-B-05098	Biserica din lemn "Inaltarea Domnului"	sat PORT com. MARCA	25A	1792

Legea nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului national - Sectiunea a IV-a Reteaua de localitati - republicata in iulie 2006 - stipuleaza conditiile minime obligatorii care trebuie sa le indeplineasca localitatile de rang IV resedinta de comuna cat si satele de rang V avand peste 200 de locuitori.

Daca satul Marca indeplineste conditiile din acest punct de vedere mentionam necesitatea amenajarii in satele apartinatoare a unor puncte sanitare.

2.4. Activitati economice

Potrivit situatiei din majoritatea comunelor judetului, in anul 2010 la nivelul comunei Marca se regasesc principalele institutii, servicii si agenti economici specifici mediului rural. In cadrul institutiilor si serviciilor amintim primaria, perceptia rurala, politia, dispensarul uman, dispensarul veterinar, farmacia, biblioteca comunală, oficiul postal, etc.

Potrivit datelor furnizate de Oficiul Registrului Comertului Salaj, pe teritoriul comunei desfasoara activitati independente un numar de 7 persoane fizice autorizate. Dintre acestea 5 isi desfasoara activitatea in satul Marca si 2 in satul Sumal. Din cele 34 de societati cu raspundere limitata existente pe teritoriul comunei cu 47 de

angajati declarati, doar un numar de 14 societati au inregistrat profit in anul 2008 iar situatia economica in anul 2009 a suferit si mai serioase deteriorari datorita recesiunii. Domeniul de activitate al acestor societati este preponderent legat de comert si alimentatie publica (13 agenti economici), cit si de cel al serviciilor in transporturi (11 agenti economici) si constructiilor. In satul Marca functionau 25 de S.R.L.-uri din care doar 11 inregistrau profit restul fiind fara bilant declarat inca din anul 2007 sau inregistrau pierderi. O buna parte a fortei de munca desfasoara insa activitatea in cadrul unor agenti economici inregistrati in alte entitati teritorial administrative. Amintim aici existenta pe teritoriul comunei Marca, satele Lesmir si Sumal, a unui numar insemnat de sonde de titei apartinand de Schela de Extractie de la Suplacu de Barcau, jud. Bihor. Benefica pentru viata economica a comunei este si activitatea existenta in cele trei cariere de nisip respectiv doua de piatra care se gasesc in satele Port si Marca. Certificate de producator agricol detin un numar de 7 persoane fizice, din care 3 in satul Marca si 4 in satul Port. Acestia vind diverse fructe si legume in localitatile urbane din imprejurimi.

In domeniul cresterii animalelor in ultimul timp, alaturi de efectivele care se regasesc in mod curent in gospodariile populatiei, mentionam in mod deosebit prezenta unor fermieri axati pe cresterea oilor. Acestia se afla in satul Sumal, si detin in doua ferme aproximativ 600 de oi (si citeva bovine).

In cadrul comunei Marca din totalul populatiei active, de 1529 persoane, la Recensamantul din 2002, 1452 persoane erau ocupate, 673 erau salariati, 11 patroni, lucratori pe cont propriu erau 359, 414 erau lucrator familial in gospodaria proprie iar 47 erau someri.

Ultimele date statistice privind suprafetele cultivate cu principalele culturi cit si efectivele de animale sunt cele de la Recensamantul General Agricol 2002. Situatia este detaliata in anexele la prezentul memoriu.

2.5. Populatia

Populatia comunei la Recensamantul Populatiei si al Locuintelor din anul 2002 era de 2966 locuitori. Marca avea 1520 locuitori reprezentand 51,24% din populatia comunei iar satele apartinatoare figurau: Lesmir cu 475 loc. (16,01%), Marca-Huta cu 47 loc. (1,58%), Port cu 315 loc. (10,62%) si Sumal cu 609 locuitori (20,53%).

Situatia privind populatia judetului Salaj si a comunei Marca la Recensamantul Populatiei si al Locuintelor din anii 1977, 1992, 2002 si populatia stabila la 1 iulie 2009 a comunei este data de urmatorul tabel:

	1977	1992	2002	1 iulie 2009
Total judet -persoane-	264.569	266.797	248.015	241.840
% fata de 1966	100,00	100,85	93,75	91,41
Comuna Marca -persoane-	3800	3072	2966	2692
% fata de 1966	100,00	80,85	78,06	70,85

In intervalul 1992-2002 populatia comunei a scazut, asa dupa cum reiese si din tabelul de mai jos:

	1992 persoane	2002 persoane	2002 fata de 1992 %
Total comuna	3072	2966	96,55
Marca	1510	1520	100,67
Lesmir	491	475	96,75
Marca - Huta	80	47	58,75
Port	330	315	95,46
Sumal	661	609	92,14

La 1 iulie 2009 populatia stabila a comunei inregistra valoarea de 2692 locuitori cu 274 locuitori mai putin decat la Recensamantul 2002.

Media pe grupe de varsta la 1 iulie 2008 inregistra urmatoarele valori:

Grupa de varsta	Situatia pe comuna
0 - 14 ani	18,9% din total
15 - 59 ani	56,4% din total
60 ani si peste	24,7% din total

Din totalul populatiei, procentul celei in varsta de munca (16-62 ani) inregistra valoarea de 51,55% iar cea ocupata un procent de 48,96% din total populatie si 94,97 din populatia in varsta de munca.

Principalele directii de orientare a fortei de munca se cer dirijate spre sectoarele cu potential de dezvoltare in perioada actuala. Deoarece industria extractiva anunta din pacate serioase disponibilizari, se cere reorientarea spre sectorul turistic, unde se resimte actualmente o acuta lipsa de personal specializat in acest domeniu cit si spre sectoarele agricole traditionale si ecologice.

Datorita resurselor naturale existente cit si a traditiilor incetatenite in zona, agricultura ecologica, serviciile si agro-turismul constituie domenii de mare actualitate a caror raze de actiune s-ar intrepatrunde in mod fericit cu specificul comunei si potentialul acesteia.

2.6. Circulatia

Circulatia in comuna Marca se realizeaza atat prin intermediul retelei rutiere cit si a celei feroviare. Se remarca prezenta drumurilor nationale, a celor comunale si a cailor ferate. Drumurile nationale sunt reprezentate de DN19 B constituind principalele legaturi spre mun. Zalau si spre mun. Oradea. Starea acestui drum cu imbracaminte asfaltica este mediocra in raport cu alte drumuri. DN19 B strabate localitatea Port. Din drumul national DN19 B, se face legatura spre satul Marca prin intermediul drumului comunal DC 93, drum cu imbracaminte asfaltica usoara cu o lungime de 800 m. aflat in stare rea. Satele Lesmir si Sumal au legatura prin

intermediul DC 92, drum partial betonat pe o lungime de 5,870 km. aflat in stare rea. Pe o lungime de 3,630 km. pina in satul Sumal, drumul este doar impietruit si in stare mediocra. Drumul comunal DC 95 este de pamint si este deosebit de rau, teoretic el ar trebui sa lege satul Marca-Huta de resedinta de comuna, dar in fapt locuitorii ocolesc prin judetul Bihor spre a ajunge la Marca sau la oras.

Limitele teritoriului administrativ al comunei Marca in raport cu traseul DN19 B corespund pozitiiilor kilometrice km 41+000 si respectiv km 43+393 m.

Pentru localitatea Port intravilanul existent este la pozitia Km 41+732 m, ceea ce corespunde cu amplasamentul indicatorului F46 si pina la Km. 42+457 m. ceea ce corespunde cu amplasamentul indicatorului F48. Mentionam ca localitatea Port, de-a lungul drumului national are foarte putine constructii existente, asa cum reiese si din plansele aferente si nu este afectata zona de siguranta a drumului national.

Limita constructiilor si imprejmuirilor existente se incadreaza in prevederile tehnice ale O.G. 43/1997. Pe plansele de reglementari ale fiecarei localitati au fost figurate profilele transversale ale fiecarei categorii de drum care se regaseste pe teritoriul satului respectiv.

Alaturi de reseaua rutiera mentionata mai sus amintim pe teritoriul localitatii Port, existenta retelei de cale ferata cu legaturi spre Simleu Silvaniei si Marghita si un canton CFR in sat.

2.7. Intravilan existent. Zone functionale. Bilant teritorial

Intravilanul existent este cel aprobat prin Hotarirea Consiliului Local Nr. 19/1996, in baza unui plan urbanistic general intocmit in anii 1994-1995 de catre firma S.C. Proconsal S.A.- proiect nr. 2837/1994.

Valorile inregistrate pentru intravilanele celor 5 sate, Marca, resedinta de comuna si Lesmir, Marca Huta, Port si Sumal sate apartinatoare, includ localitatile propriu-zise si o serie de trupuri reprezentand functiuni si unitati izolate. Acestea sunt reprezentate pe plansele cuprinzind Situatiile existente si in bilantul teritorial anexat prezentului memoriu general.

Bilantul teritorial al categoriilor de folosinta pe intreaga suprafata a teritoriului administrativ este prezentat in tabelul anexat.

Se constata ca cele cinci localitati au structuri ale tesutului construit diferite, dictate de evolutia in timp a localitatilor respective raportata la spatiul geografic aferent. Satul Marca are structura de tip tentacular, satul Marca-Huta este de tip risipit, in timp ce satele Lesmir, Sumal si Port prezinta o structura liniara de-a lungul vailor si a cailor de acces. Majoritatea constructiilor mai vechi sunt de tip parter, in general din materiale durabile , cu mici exceptii inregistrate la nivelul unor case de locuit sau mai des la nivelul anexelor gospodaresti care sunt din lemn sau caramida nearsa. Constructiile noi si anexele acestora sunt din materiale durabile si moderne, casele de locuit fiind majoritatea cu doua niveluri, parter si etaj sau demisol, parter si mansarda.

Terenurile prezinta in general valori de vanzare ridicate in comparatie cu alte comune si nu se inregistreaza multe terenuri libere in zonele intravilan existente .

Primaria a sintetizat propuneri privind extinderea limitei intravilan ca urmare a solicitarilor formulate de cetateni in vederea construirii de locuinte. Cele mai multe

terenuri sunt cuprinse în intravilan în vederea reglementării prezentei sondelor și a extinderilor solicitate de la Schela Suplacu de Barcău.

S-a ținut cont ca parcelele de teren să fie cuprinse pe cât posibil integral în intravilan potrivit recomandărilor venite din partea oficiului de cadastru și publicitate imobiliară județean.

Au fost cuprinse în intravilan toate construcțiile existente și s-au rezervat amplasamente cu acest statut și pentru serviciile și dotările tehnico-edilitare pe care le va avea în viitor comuna în cele cinci sate aparținătoare (stații de alimentare cu apă, rezervoare de apă, stații de epurare, etc.)

2.8. Zone cu riscuri naturale

Cutremure de pamant

Caracteristicile geofizice ale terenului de pe amplasament, conform normativului P100/2006 sunt:

- valoarea de vârf a accelerației terenului pentru proiectare $a_g = 0,08g$, cu interval mediu de recurență a cutremurului $IMR = 100$ ani

- perioada de control (colț) a spectrului de răspuns $T_c = 0,7s$ pentru componentele orizontale ale mișcării seismice, corespunzând conform echivalenței după coeficientul seismic cu gradul VI al intensității cutremurelor, scara MSK (SR - 11100-93).

Inundatii

Cursul principal de apă în zona studiată este Barcăul, care primește afluenți de dimensiuni reduse, cu lungimi și suprafețe cuprinse între 4-14 km și, respectiv 14-45 km².

Râul este însoțit de luncă relativ întinsă (sute de metri), parte mlăștinoasă, inundabilă și dezvoltată asimetric, mai mult pe malul stâng. Formațiunile fiind predominant monoclinale, versanții sunt asimetrici, versantul drept mai abrupt, afectat de ravene și torenți, iar malul stâng mai domol. Localnicii au evitat construirea de locuințe în zonele predispuse la acest fenomen.

În anul 1970 și mai târziu, de mai multe ori, în anii cu precipitații foarte abundente, în zonele joase de pe Barcău, parte din localitatea Marca (mai ales pe afluenți), Porț, Leșmir și Șumal (partea de luncă joasă) au fost inundații. Din acest motiv în zonele joase, în apropierea pâraurilor, la eliberarea unor eventuale certificate de urbanism se va solicita pe lângă studiul geotehnic și **întocmirea de studiu de risc natural la inundații.**

Alunecari de teren

Această zonă cuprinde versanții cu pantă peste 9 - 12⁰, care prezintă alunecări vechi, sau stabilizate, fenomene de curgere lentă, plastică, cu coeficient de stabilitate mic, pericolul de alunecare fiind iminent în cazul executării unor lucrări sau

intervenții neadecvate (excavații sau taluzări mai înalte de 1,50 m, front de săpături mai lung de 10 – 15 m, supraîncărcarea taluzelor, etc.).

Zone cu riscuri de alunecare apar în zonele cu pantă mare din localitățile Marca, Porț, Leșmir și Șumal. De obicei localnicii au evitat amplasarea construcțiilor pe terenuri în pantă foarte mare. Zone cu alunecări active se regasesc doar în partea nord-vestică a localității Leșmir la ieșirea din localitate, (în extravilan) în zona sondelor de exploatare a petrolului. Aici, datorită lucrărilor de terasamente (săpături și umpluturi foarte mari) s-au produs alunecări active, care afectează drumul de acces la sonde.

Drumul și platformele au fost protejate de ziduri de sprijin. Pentru soluționarea fenomenului sunt necesare lucrări definitive de susținere, bazate pe studii și proiecte speciale.

Tasari diferite

Asemenea probleme sunt puțin caracteristice în zona de luncă din localitatea Marca și partea sud-vestică a localităților Leșmir și Șumal.

În lunca pârâurilor sunt zone, unde se găsesc strate nisipoase, prăfoase cu grad de îndesare mic și lentile de mîl. Grosimea acestor strate este mică, precum și adâncimea la care apar acestea este mică; în general pot fi depășite cu adâncimi de fundare relativ mici (1,50 – 2,00 m).

Caracteristic acestor zone este și nivelul destul de ridicat al apelor freatice precum și agresivitatea lor.

Pentru construcțiile din această zonă se recomandă studii aprofundate înaintea începerii proiectării. Nu se impun restricții în ceea ce privește regimul de înălțime a viitoarelor construcții.

Această zonă, conform normativului NP 074/2006, se încadrează în general în categoria geotehnică 2, cu risc geotehnic moderat, sau categoria 3, cu risc geotehnic major.

Condițiile de fundare recomandate sunt următoarele:

Adâncimea de fundare poate varia în funcție de metoda de fundare aleasă și în funcție de grosimea stratului de umplură

În cazul fundării pe radier general sau pe teren îmbunătățit (pe pat de balast cilindrat sau piatră spartă compactată cu maiul greu)

Adâncimea de fundare

$$D_{\min} = 1,00 - 1,20 \text{ m}$$

față de cota terenului amenajat. În cazul fundării pe teren îmbunătățit, grosimea minimă a patului de balast sau piatră spartă va fi de 1,00 – 1,50 m.

Evaluarea presiunii convenționale de bază și a capacității portante (în cazul fundării directe) pe acest strat, pentru predimensionarea fundațiilor având lățimea tălpii $B = 1,00 \text{ m}$ și adâncimea de fundare față de nivelul terenului sistematizat $D_f = 2,00 \text{ m}$, conform STAS 3300/2-85, Anexa B, tabelul 15 și NP 074-2007 este:

$$p_{\text{conv}} = 200 \text{ kPa}$$

Pentru definitivarea capacității portante a terenului îmbunătățit se vor efectua încercări de probă pe placă executate conform STAS 8942/3 – 89 „Determinarea modulului de deformare liniară prin încercări pe teren cu placă”.

Se vor respecta prevederile normativelor: C 251 – 94 „Instrucțiuni tehnice pentru proiectarea, executarea și recepționarea lucrărilor de îmbunătățire a terenurilor slabe de fundare prin metoda îmbunătățirii cu materiale locale de aport, pe cale mecanică” și C 29 – 95 „Normativ privind îmbunătățirea terenurilor de fundare slabe prin procedee mecanice (Caietele I – VI).

Pentru construcțiile foarte importante (și cele industriale) se recomandă fundarea de adâncime, pe piloți, în stratul de bază sau de pietriș cu grad de îndesare mare. În acest caz se vor respecta prescripțiile STAS 2561/3 –90 ”Teren de fundare. Fundații pe piloți. Prescripții generale de proiectare”, STAS 2561/2 – 81 ”Teren de fundare. Fundații pe piloți. Încercarea în teren a piloților de probă”, STAS 2561/1 –83 ”Teren de fundare. Piloți. Clasificare și terminologie” și a normativului C 160 – 75 „Normativ privind alcătuirea și executarea piloților pentru fundații”.

Datorită nivelului ridicat al apei subterane, în cazul subsolurilor, în această zonă se vor lua măsuri speciale de

- epuizare a apelor subterane
- hidroizolații.

În perioadele cu precipitații foarte bogate în aceste zone sunt posibile și inundații.

Datorită nivelului ridicat al apei subterane, în această zonă nu se indică subsoluri, dar în cazul executării, se vor lua măsuri speciale de hidroizolații.

2.9. Echipare edilitara

Alimentarea cu apă potabilă

În prezent localitățile comunei nu dispun de sisteme centralizate de alimentare cu apă. În principal populația se alimentează cu apă din fântâni existente în curți cu excepția satelor Lesmir și Sumal, unde apa nu este potabilă iar locuitorii de aici trebuie să o transporte de la distanță.

Canalizarea menajera

În prezent localitățile comunei nu dispun de sisteme de canalizare menajeră, evacuarea apelor uzate efectuându-se individual la nivelul unor fose septice amplasate în interiorul gospodăriilor.

Canalizarea pluvială - evacuarea apelor meteorice se face în general prin rigole stradale neamenajate. Apele meteorice sunt conduse în paraurile care străbat satele.

Alimentarea cu gaze naturale

În prezent încălzirea locuințelor se face pe baza de combustibili solizi (lemn de foc) iar prepararea hranei se realizează cu lemn de foc și gaze lichefiate

(butelii). Datorita costurilor ridicate, in prezent populatia comunei cit si conducerea acesteia nu vizeaza pentru viitorul apropiat folosirea acestui tip de combustibil.

Alimentarea cu energie termică

În zona studiată nu există rețele de energie termică pentru asigurarea apei calde menajere și încălzirea locuințelor. Nu se dorește folosirea in sistem centralizat a energiei termice.

Rețele de telefonie

Situatia existenta

Dintre localitatile comunei numai satul Marca este racordat le rețeaua de telefonie fixa prin centrala telefonica automata (CTA-250 numere).

Centrala telefonica este racordata la rețeaua de telefonie aeriana Zalau-Oradea executata cu cablu cu fibra optica montat pe stalpi de lemn.

In extravilan intre sate rețeaua telefonica este executata aerian pe stalpi de lemn proprii.

In intravilan rețelele de telefonie sunt montate pe stalpii rețelilor de distributie de joasa tensiune, sau pe stalpii proprii (satul Marca).

Repartizarea posturilor de telefonie fixa este doar in satul Marca cu 170 buc. Semnalul de la telefonie mobila este bun in toate satele comunei.

Pe teritoriul comunei Marca (satul Port) se afla doua relee pentru semnale de telefonie mobila (Orange si Cosmote).

Alimentarea cu energie electrică

Situatia energetica existenta :

Alimentarea cu energie electrica a localitatilor apartinatoare comunei Marca (satele Marca, Port, Lesmir, Sumal) este rezolvata de la posturile de transformare racordate la axa de 20 KV Silmeu–Zauan-Suplac.

Localitatea Marca-Huta este alimentata cu energie electrica de la axa 20 kv Simleu-Nusfalau, Semiaxa Halmasd – Sinteu (Bihor).

Amplasarea posturilor de transformare, precum si puterea lor sunt conform tabelului de mai jos :

Nr Crt	Localitatea	Nr. loc.	Nr. gos pod.	Nr. cons. An 2004	PTA			L Retea 0,4kv (km)	Obs .
					Nr. PT A	Denumirea postului de transformare	P (KVA)		
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Marca			541	4	PTA Marca1 PTA Marca2 PTA Marca3 PTA Cariera	100 100 63 250	15,9	
2	Port			145	3	PTA-Port	160	3,3	

						PTA-Antena Cosm. PTA –Antena GSM	25 25		
3	Lesmir			189	1	PTA-Lesmir	100	3,0	
4	Sumal			245	2	PTA-Sat PTA SMA	160 63	7,1	
5	Marca- Huta			24	1	PTA-Marca- Huta	25	4,7	
	Total				11				

Liniile electrice de joasa tensiune din localitati sunt executate cu cond.clasice de aluminiu tip funie, sau torsadate montate pe stalpi de beton armat.

Gospodarie comunală

Actualmente la nivelul comunei colectarea si depozitarea deseurilor se realizeaza prin serviciul local organizat de primarie. Au fost inchise toate depozitele de colectare a deseurilor iar Marca alaturi de celelalte comune vecine va demara un proiect comun privind dezvoltarea colectarii selective a deseurilor in microregiune prin folosirea statiei de transfer de la Crasna.

Comunele arondate la acest proiect comun sunt in numar de 23 cit si orasul Simleu Silvaniei iar populatia deservita este de aproximativ 90.000 de locuitori

Gospodarirea apelor

Principalele disfunctionalitati existente actualmente in gospodarirea apelor constau in poluarea pinzei freatice in satele Lesmir si Sumal din cauza sondelor de titei si inexistenta unor sisteme centralizate de alimentare cu apa si canalizare a apelor uzate. O alta problema este cea a inundatiilor, care insa afecteaza in principal terenurile agricole mai joase.

2.10. Probleme de mediu

Comuna beneficiaza de un amplasament favorabil din punct de vedere al reliefului si a conditiilor geotehnice. Clima este blanda, temperat continentală iar versantii beneficiaza de vegetatie bogata in marea majoritate a anului. Riul Barcau si afluentii sai confera un plus de varietate peisajului local.

In ceea ce priveste monumentele naturii si respectiv monumentele istorice pana in prezent comuna Marca figureaza pe Listele aprobate prin Ordinul Ministrului Culturii si Cultelor nr. 2314 cu urmatoarele obiective:

Nr. crt.	Cod LMI 2004	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
157	SJ-I-s-A-04917	Asezare fortificata	sat MARCA	“Cetate”	Latène

			com. MARCA		
270	SJ-I-s-B-04969	Asezare	sat SUMAL com. MARCA	“Varful lui Kun” (“Kunhegy”)	Neolitic
271	SJ-I-s-B-04970	Asezare	sat SUMAL com. MARCA	“Varful lui Sommaly” (“Sommalyhegy”)	Neolitic
450	SJ-II-m-B-05098	Biserica din lemn “Inaltarea Domnului”	sat PORT com. MARCA	25A	1792

Descrierea tuturor obiectivelor istorice cuprinse deja in Lista, a celor identificate ulterior in urma descoperirilor arheologice si ca urmare intocmirii Studiului istorico-urbanistic cit si zonele de protectie aferente s-a facut in cadrul capitolului 3.10- Protectia mediului.

Ca urmare intocmirii studiului istorico-urbanistic al comunei s-au desprins citeva concluzii referitor la necesitatea instituirii unor zone care sub aspectul prezentei unui fond construit valoros necesita tipuri diferite de abordare. Indiferent de natura obiectivului, toate trebuie sa beneficieze de protectie fiind necesara respectarea reglementarilor specifice introduse in RLU si obtinerea unui punct de vedere competent din partea Directiei Judetene pentru Cultura si Patrimoniul National.

Noile propuneri care au rezultat ca urmare intocmirii Studiului istorico-urbanistic sunt urmarea prezentei unor case de locuit mai vechi cu un pronunțat specific local care de altfel au fost prezentate și descrise în studiul istorico-urbanistic. În localitățile Marca, Port, Leșmir și Șumal se delimitează și se instituie zone de habitat cu identitate locala valoroasa după cum urmează:

Marca: de o parte și de alta a drumului principal amplasat pe direcția E-V între intersecția cu magazinul universal cu bufet și drumul de acces la fostele Agromec și CAP.

Port: de o parte și alta a drumului principal de la casele cu nr. 17 și 20 spre nord până la drumul transversal care duce spre est

Leșmir: de o parte și de alta a drumului principal între punctul de colectare al laptelui și intersecție și spre nord până la scoala generală și casa situată vis-a-vis.

Șumal: de o parte și de alta a drumului principal între drumul care duce la cimitir și spre nord până la biserica baptistă și casa de vis-a-vis.

In cazul tuturor imobilelor mai sus amintite, anterior oricarui demers investitional este obligatorie obtinerea unui punct de vedere avizat din partea reprezentantilor DJCPN Salaj.

2.11. Disfunctionalitati

Cadrul natural de care se bucura comuna ofera conditii deosebit de favorabile.

Trebuie subliniat insa faptul ca in cazul unor topiri masive de zapada sau de precipitatii abundente, in zona cursurilor de apa se pot produce deversari pe portiuni restranse si in cantitati reduse. Si in aceste conditii sunt necesare lucrari hidrotehnice de amenajare si de prevenire impotriva inundatiilor. In vederea maririi capacitatii de

preluare a volumului de apa se recomanda executarea si a unor lucrari de decolmatare cu inlaturarea vegetatiei spontane.

In zonele deluroase, in portiunile cu inclinari mari, fenomenele de siroire sunt pe alocuri insotite de fenomene de eroziune.

Combaterea acestor fenomene se va realiza prin infiintarea de santuri de scurgere pentru preluarea torentilor de versant.

Serioase disfunctionalitati semnalăm in zona aferenta sondelor din localitatile Sumal si Lesmir, unde este deja afectata pinza freatica si sunt necesare lucrari de protectie cit si realizarea unor sisteme centralizate de alimentare cu apa si canalizare. Se remarca deasemenea necesitatea extinderii retelelor de alimentare cu energie electrica in unele cartiere de locuinte.

Ca urmare analizelor efectuate in localitatile comunei, s-a constatat totodata prezenta unor cladiri inestetice si adeseori nefunctionale, proiectate de catre persoane care nu sunt arhitecti si care sunt realizate fara bun gust, cu nerespectarea unor principii elementare de arhitectura si urbanism. Semnalăm faptul ca unele interventii constructive mentionate si in Studiul istorico-urbanistic altereaza unitatea arhitecturală a zonei. Aparitia unor volume nespecifice, a unor acoperisuri cu pante cel puțin ciudade, aplicarea pe fatade a unor culori stridente si aplicarea unor placaje din faianță la soclu, etc. sunt elemente survenite ca urmare a inexistentei unor reglementări de urbanism menite să conserve specificul local al satelor.

Masuri de protectie suplimentare necesita monumentele istorice mentionate anterior ca facand parte din Lista monumentelor istorice cit si cele prezentate in Studiul istorico-urbanistic .

Se recomanda intocmirea unor documentatii tehnice privind restaurarea si reconditionarea bisericii monument istoric si accesarea unor programe de finantare prin intermediul Ministerului Culturii si Patrimoniului potrivit legislatiei specifice.

Este necesara deasemenea intocmirea unor documentatii tehnice pentru rezolvarea lipsei sistemului centralizat de canalizare si epurare a apelor uzate a tuturor celor cinci localitati ale comunei cit si intocmirea unor planuri urbanistice pentru zonele centrale ale satelor comunei.

O alta problema majora este cea aferenta cailor de transport care necesita serioase lucrari de reabilitare si modernizare, in cazul de fata deosebit de degradat fiind drumul care face legatura cu satul Marca-Huta, cit si realizarea unor lucrari noi necesare pietonilor si biciclistilor.

Sintetizam pe localitati si pe domenii in tabelul de mai jos principalele disfunctionalitati si prioritatile generate de acestea.

Localitatea MARCA

<i>Domenii</i>	<i>Disfunctionalitati</i>	<i>Prioritati</i>
<i>Circulatie</i>	1. Starea degradata a drumului comunal DC93 care asigura accesul in comuna 2. Strazi cu imbracaminte provizorie 3. Strazi cu imbracaminte din piatra degradate 4. Colmatarea santurilor stradale 5. Lipsa trotuarelor	1. Reabilitarea acestei cai rutiere 2. Executarea de imbracaminti definitive 3. Repararea portiunilor degradate 4. Masuri pentru intretinerea santurilor 5. Executarea trotuarelor 6. Executarea de piste pentru biciclisti

	6. Lipsa unor piste pentru biciclisti 7. Neamenajarea unor intersectii	7. Modernizarea acestora
Fond construit	1. Starea degradata a unor dotari existente:	1. Reparatia capitala a dotarilor existente
Spatii plantate, agrement, sport, turism	1. Lipsa unei baze sportive 2. Lipsa parcurilor amenajate 3. Lipsa infrastructura in turism	1. Realizarea unei baze sportive 2. Amenajarea unor parcuri in intravilan 3. Amenajarea unor pensiuni turistice si functiuni cu profil turistic
Probleme de mediu	1. Lipsa sistemelor centralizate pentru: - canalizare menajera si statie de epurare 2. Lipsa retelelor de alimentare cu apa potrivit normelor tehnice	1. Infiintarea sistemelor centralizate pt: - canalizare menajera si statie de epurare 2.-Realizarea retelelor de alimentare cu apa
Protejarea zonelor	1. Lipsa protectiei fata de traseul retelelor de utilitati si vestigiile arheologice 2. Zone cu pericol de inundatii 3. Inexistenta unor reglementări de urbanism menite să conserve si sa puna in valoare monumentele istorice si cladirile cu specific local	1. Infiintare culoare de protectie 2. Realizarea lucrarilor hidrotehnice de protectie impotriva inundatiilor 3. Respectarea reglementarilor de urbanism propuse

Localitatea LESMIR

Domenii	Disfunctionalitati	Prioritati
Circulatie	1. Strazi cu imbracaminte provizorie 2. Strazi cu imbracaminte din piatra degradate 3. Colmatarea santurilor stradale 4. Lipsa trotuarelor 5. Intersectii nemodernizate	1. Executarea de imbracaminti definitive 2. Repararea portiunilor degradate 3. Masuri pentru intretinerea santurilor 4. Executarea trotuarelor 5. Modernizarea intersectiilor
Fond construit	1. Lipsa urmatoarelor dotari: punct sanitar 2. Starea degradata a unor dotari	1. Construire si/sau amenajare in spatii existente 2. Reabilitarea acestora
Spatii plantate, agrement, sport	1. Lipsa terenuri de sport modernizate 2. Lipsa unor parcuri amenajate	1. Modernizare terenuri de sport 2. Amenajarea unor parcuri
Probleme de mediu	1. Lipsa sistemelor centralizate pentru: - canalizare menajera si statie de epurare - alimentare cu apa	1. Infiintarea sistemelor centralizate pt: - canalizare menajera si statie de epurare - alimentare cu apa
Protejarea zonelor	1. Lipsa zonelor de protectie fata de culoarele tehnice si sanitare 2. Zone cu pericol de inundatii 3. Zone cu pericol de alunecari. 4. Inexistenta unor reglementări de urbanism menite să conserve si sa puna in valoare monumentele istorice si cladirile cu specific local	1. Infiintarea zonelor de protectie tehnice si sanitare 2. Realizarea lucrarilor hidrotehnice de protectie si stabilizarea versantilor 3. Respectarea reglementarilor de urbanism propuse

Localitatea MARCA - HUTA

Domenii	Disfunctionalitati	Prioritati
Circulatie	1. Stare degradata DC 95 si strazi cu imbracaminte provizorie 2. Strazi cu imbracaminte din piatra degradate 3. Colmatarea santurilor stradale 4. Lipsa trotuarelor	1. Reabilitare DC 95 si executarea de imbracaminti definitive 2. Repararea portiunilor degradate 3. Masuri pentru intretinerea santurilor 4. Executarea trotuarelor

	5. Intersectii nemodernizate	5. Modernizarea intersectiilor
Fond construit	1. Lipsa urmatoarelor dotari: punct sanitar 2. Starea degradata a unor dotari	1. Construire si/sau amenajare in spatii existente 2. Reabilitarea acestora
Spatii plantate, agrement, sport	1. Lipsa terenuri de sport modernizate 2. Lipsa unor parcuri amenajate	1. Modernizare terenuri de sport 2. Amenajarea unor parcuri
Probleme de mediu	1. Lipsa sistemelor centralizate pentru: - canalizare menajera si statie de epurare - colectarea deseurilor menajere - alimentare cu apa	1. Infiintarea sistemelor centralizate pt: - canalizare menajera si statie de epurare - colectarea deseurilor menajere - alimentare cu apa
Protejarea zonelor	1. Lipsa zonelor de protectie fata de culoarele tehnice si sanitare 2. Zone cu pericol de inundatii	1. Infiintarea zonelor de protectie tehnice si sanitare 2. Realizarea lucrarilor hidrotehnice de protectie

Localitatea PORT

Domenii	Disfunctionalitati	Prioritati
Circulatie	1. Strazi cu imbracaminte provizorie 2. Strazi cu imbracaminte din piatra degradate 3. Colmatarea santurilor stradale 4. Lipsa trotuarelor 5. Intersectii nemodernizate	1. Executarea de imbracaminti definitive 2. Repararea portiunilor degradate 3. Masuri pentru intretinerea santurilor 4. Executarea trotuarelor 5. Modernizarea intersectiilor
Fond construit	1. Lipsa urmatoarelor dotari: punct sanitar 2. Starea degradata a unor dotari	1. Construire si/sau amenajare in spatii existente 2. Reabilitarea acestora
Spatii plantate, agrement, sport	1. Lipsa terenuri de sport modernizate 2. Lipsa unor parcuri amenajate	1. Modernizare terenuri de sport 2. Amenajarea unor parcuri
Probleme de mediu	1. Lipsa sistemelor centralizate pentru: - canalizare menajera si statie de epurare - alimentare cu apa	1. Infiintarea sistemelor centralizate pt: - canalizare menajera si statie de epurare - alimentare cu apa
Protejarea zonelor	1. Lipsa zonelor de protectie fata de culoarele tehnice si sanitare 2. Inexistenta unor reglementări de urbanism menite să conserve si sa puna in valoare monumentele istorice si cladirile cu specific local	1. Infiintarea zonelor de protectie tehnice si sanitare 2. Respectarea reglementarilor de urbanism propuse

Localitatea SUMAL

Domenii	Disfunctionalitati	Prioritati
Circulatie	1. Strazi cu imbracaminte provizorie 2. Strazi cu imbracaminte din piatra degradate 3. Colmatarea santurilor stradale 4. Lipsa trotuarelor 5. Intersectii nemodernizate	1. Executarea de imbracaminti definitive 2. Repararea portiunilor degradate 3. Masuri pentru intretinerea santurilor 4. Executarea trotuarelor 5. Modernizarea intersectiilor
Fond construit	1. Lipsa urmatoarelor dotari: punct sanitar 2. Starea degradata a unor dotari	1. Construire si/sau amenajare in spatii existente

		2. Reabilitarea acestora
Spatii plantate, agrement, sport	1. Lipsa terenuri de sport modernizate 2. Lipsa unor parcuri amenajate	1. Modernizare terenuri de sport 2. Amenajarea unor parcuri
Probleme de mediu	1. Lipsa sistemelor centralizate pentru: - canalizare menajera si statie de epurare - alimentare cu apa	1. Infiintarea sistemelor centralizate pt: - canalizare menajera si statie de epurare - alimentare cu apa
Protejarea zonelor	1. Lipsa zonelor de protectie fata de culoarele tehnice si sanitare 2. Inexistenta unor reglementări de urbanism menite să conserve si sa puna in valoare monumentele istorice si cladirile cu specific local	1. Infiintarea zonelor de protectie tehnice si sanitare 2. Respectarea reglementarilor de urbanism propuse

2.12. Necesitati si optiuni ale populatiei

Dorintele populatiei si cele ale conducerii primariei sunt cele legate de dezvoltarea armonioasa a comunitatilor din cele cinci sate in strinsa corelare cu normele de mediu si cerintele unui trai decent din toate punctele de vedere. Proiectantul este favorabil acestui demers in acest sens fiind formulate si propunerile din Planul Urbanistic General.

3. PROPUNERI DE DEZVOLTARE URBANISTICA

3.1. Studii de fundamentare

Asa cum s-a mai mentionat, studiile de fundamentare intocmite sunt Studiul topografic, intocmit pe baza ortofotoplanurilor - baza cartografica digitala a teritoriului comunei Marca pe baza careia au fost figurate obiectele noi aparute (cladiri, drumuri, proprietati, etc.), Studiul hidrologic si geotehnic al comunei si Studiul de fundamentare pentru definirea, instituirea si delimitarea zonelor protejate care cuprind patrimoniu istoric.

3.2. Evolutie posibila, prioritati

Evolutia estimata a comunei Marca in urmtorii ani este legata cum este si firesc de existenta resurselor de titei de pe teritoriul acesteia, de potentialul ei natural, de cel economic si uman. Directiile de dezvoltare formulate au tinut cont de prevederile formulate in Planul de Dezvoltare Judetean 2007-2013. Comuna apartine de Unitatea Teritoriala de Planificare Zona Tara Silvaniei alaturi de alte 16 comune si avind pol de influenta si de dezvoltare orasul Simleu Silvaniei. Zona dispune de o multime de puncte tari si oportunitati legate de resurse naturale si antropice, forta de munca, traditii si mediu prielnic de afaceri in zona.

Comuna spera sa dispuna de fonduri suficiente pentru etapele care urmeaza atat de la nivel extern si central cit si local.

Nu in ultimul rind specificam faptul ca localitatile comunei Marca cuprind o serie de cladiri reprezentative care ii confera identitate locala. O dezvoltare armonioasa si durabila a satelor comunei nu poate fi conceputa fara protejarea valorilor istorice mentionate, in caz contrar existind pericolul pierderii identitatii arhitecturale si culturale a acestora. In acest sens, alaturi de obiectivele istorice cuprinse in Lista monumentelor istorice au fost identificate si alte valori de patrimoniu cultural conform celor prezentate in Studiul istorico-urbanistic si in capitolul 3.10 Protectia mediului. In conformitate cu Studiul istorico-urbanistic s-au formulat propuneri pentru anumite zone care au fost declarate zone de habitat cu identitate locala valoroasa, in aceste situatii pentru noi interventii de construire fiind necesara avizarea din partea Directiei pentru Cultura si Patrimoniul National Salaj.

3.3. Optimizarea relatiilor in teritoriu

Propunerile formulate urmeaza a contribui la optimizarea pozitiei comunei Marca in teritoriu.

Cele mai importante modificari vor apare ca urmare a crearii conditiilor in vederea dezvoltarii industriei extractive si a protejarii zonelor de locuit in raport cu acestea . Se prevad deasemenea o diversitate de obiective noi cu functiuni de locuire, de agrement si cazare. O alta prevedere importanta este cea legata de figurarea unor terenuri cu functiuni pentru cresterea animalelor.

In consecinta unele suprafete din terenul extravilan vor capata statut intravilan prin functiunile amintite mai sus. La acestea se vor adauga suprafetele ce se introduc in intravilan in scopul crearii de utilitati tehnico edilitare si amplasarea utilajelor aferente Dezvoltarea in teritoriu a comunei va contribui la dezvoltarea zonelor limitrofe cit si a judetului.

3.4. Dezvoltarea activitatilor

Dezvoltarea activitatilor de pe teritoriul comunei urmaresc alaturi de consolidarea si dezvoltarea domeniilor existente, crearea conditiilor pentru o dezvoltare durabila si sanatoasa.

Deocamdata in localitatile comunei nu exista oferte de agroturism. Acestea si incurajarea acestui gen de activitati s-ar putea plia intr-un mod fericit pe potentialul existent al comunei.

Frumusetea peisajului si conditiile speciale existente au condus la propuneri in acest domeniu in fiecare din localitatile componente.

3.5. Evolutia populatiei

Asa dupa cum s-a mai prezentat numarului populatiei celor 5 localitati a cunoscut o scadere intre cele 2 recensaminte ale populatiei .

Din pacate in ultimii ani populatia inregistreaza permanent valori descrescatoare care estimam ca pe fondul recesiunii vor continua inca o bucata de timp.

Actualmente o buna parte a fortei de munca, este ocupata in strainatate. Ea va reveni doar motivata de iesirea din puternica recesiune pe care tara noastra o traverseaza in prezent.

Mentionam necesitatea accesarii unor programe de ocupare a fortei de munca pentru segmentul de populatie care este in pericol de a fi disponibilizat de la schela si rafinaria Suplacu de Barcau cit si incurajarea activitatilor specifice locale traditionale.

3.6. Organizarea circulatiei

Trama stradala existenta a fost propusa pentru modernizare prin lucrari de investitii si reparatii. Alaturi de aceste lucrari se impune executarea de trotuare, santuri si rigole in vederea evitarii neajunsurilor cauzate de lipsa acestora cat si modernizarea unor intersectii si statii de transport in comun.

Daca proiectele si lucrarile mai sus amintite vizeaza in linii mari traseele existente ale retelei rutiere existente, probleme aparte cunosc zonele propuse pentru extinderea intravilanului. Potrivit legislatiei in vigoare construirea in aceste sectoare se va putea face numai pe baza unor planuri urbanistice zonale care sa propuna si trasee de strazi noi in functie de situatia concreta de pe fiecare amplasament si proprietatile asupra terenurilor. Sunt instituite deasemenea culoare de protectie fata de viitorul traseu de autostrada care se va afla pe teritoriile satelor Marca si Port, zone cu interdictie de construire pentru orice fel de constructii, altele decit cele legate de realizarea si buna functionare a autostrazii Transilvania.

Localitatea Port se va extinde doar spre Oradea pina la Km 41+395 (41+335). In aceasta zona de dezvoltare urbanistica pe ambele parti au fost propuse drumuri colectoare. Accesul la aceste drumuri se va realiza prin intermediul unei intersectii giratorii care se va pozitiona la Km 41+435 m. O a doua intersectie de acest tip este propusa pentru fluidizarea traficului la km 42+493m la intersectia cu drumul de acces la Marca, DC 93. Accesele auto existente care s-au pastrat in relatie directa cu drumul national sunt cele care se incadreaza in prevederile Normativului C 173/1986. Mentionam ca pentru realizarea lucrarilor va fi necesara intocmirea unor documentatii tehnice de profil care vor respecta toate etapele de avizare si aprobare potrivit legii (in principal fiind necesara si avizarea din partea Companiei Nationale de Autostrazi si Drumuri Nationale din Romania S.A.)

Toate constructiile din zona drumurilor vor respecta normele tehnice de proiectare avind grija la pastrarea zonelor de protectie a drumurilor conform Ordonantei de Guvern nr. 43/1997. Limita imprejmuirilor si a constructiilor va pastra distantele de min. 26 m pt. drumuri nationale, 24 m pt. cele judetene si respectiv 20 m pt. drumurile comunale. Aceste distante sunt necesare pentru amplasarea tuturor lucrarilor edilitare specifice mediului urban. Se va rezolva cu atentie scurgerea apelor prin rigole de protectie, circulatia pietonala prin prevederea de trotuare si acolo unde este posibil se vor prevedea si piste pt. biciclisti. Se vor respecta deasemenea distantele minime prevazute in profilele transversale figurate pe plansele de reglementari urbanistice ale localitatilor pentru fiecare categorie de drumuri.

3.7. Intravilan propus. Zonificare functionala. Bilant teritorial

Ca urmare celor prezentate anterior, extinderile propuse in cadrul noului Plan Urbanistic General vizeaza urmatoarele domenii:

- locuire si functiuni complementare - extinderea zonelor existente de locuire prin cuprinderea parcelelor existente si cuprinderea unor suprafete noi pentru care s-au formulat cereri;
- turism, agroturism- servicii de agrement, cazare, alimentatie publica, sport, etc.- cuprinderea suprafetelor de teren aferente in intravilan
- cuprinderea integrala a sondelor existente si dezvoltarea activitatilor de extractie a titeiului prin cuprinderea unor obiective noi.
- rezolvarea tuturor utilitatilor tehnico-edilitare potrivit normelor europene si cuprinderea in intravilan a suprafetelor de teren necesare amplasarii utilajelor aferente.
- efectuarea unor corecturi care sa tina cont de conturul teritoriilor administrative furnizat de Oficiul Judetean de Cadastru si Publicitate Imobiliara cat si de contururile de proprietate delimitate potrivit ortofotoplanurilor efectuate de curind.

Prezentam in continuare tabelele cu bilanturile teritoriale propuse pentru cele 5 sate si bilantul cu teritoriul intravilan propus pe trupuri.

Bilant teritorial pe categorii de folosinta pentru terenurile din intravilan

LOCALITATEA MARCA

ZONE FUNCTIONALE	EXISTENT		PROPUS	
	Suprafata (ha)	Procent % din total intravilan	Suprafata (ha)	Procent % din total intravilan
LOCUINTE SI FUNCTIUNI COMPLEMENTARE	190.00	79.00	281.55	82.36
UNITATI INDUSTRIALE SI DEPOZITE	3.40	1.40	3.40	0.99
UNITATI AGRO-ZOOTEHNICE	2.00	0.80	4.82	1.41
INSTITUTII SI SERVICII DE INTERES PUBLIC	11.00	4.60	11.36	3.33
CAI DE COMUNICATIE SI TRANSPORT din care:				
RUTIER	19.40	79.00	17.46	5.11
FEROVIAR	-	-	-	-
SPATII VERZI, SPORT, AGREMENT, PROTECTIE	5.30	2.00	14.51	4.24
CONSTRUCTII TEHNICO-EDILITARE	-	-	0.40	0.12
GOSPODARIE COMUNALA, CIMITIRE	4.60	1.90	4.08	1.19
DESTINATIE SPECIALA	-	-	-	-
TERENURI LIBERE	-	-	-	-
APE	5.20	2.10	4.25	1.25
PADURI	-	-	-	-
TERENURI NEPRODUCTIVE	-	-	-	-
TOTAL INTRAVILAN	240,90	100,00	341,83	100,00

Extindere intravilan localitatea Marca = 100,93

LOCALITATEA LESMIR

ZONE FUNCTIONALE	EXISTENT		PROPUS	
	Suprafata (ha)	Procent % din total intravilan	Suprafata (ha)	Procent % din total intravilan
LOCUINTE SI FUNCTIUNI COMPLEMENTARE	44.70	78.10	28.90	9.35
UNITATI INDUSTRIALE SI DEPOZITE	0.70	1.20	235.55	76.17
UNITATI AGRO-ZOOTEHNICE	-	-	-	-
INSTITUTII SI SERVICII DE INTERES PUBLIC	1.50	2.60	1.51	0.48
CAI DE COMUNICATIE SI TRANSPORT din care:				
RUTIER	5.30	9.20	11.64	3.77
FEROVIAR	-	-	-	-
SPATII VERZI, SPORT, AGREMENT, PROTEC.	1.20	2.10	27.39	8.86
CONSTRUCTII TEHNICO-EDILITARE	-	-	-	-
GOSPODARIE COMUNALA, CIMITIRE	2.90	5.10	2.05	0.66
DESTINATIE SPECIALA	-	-	-	-
TERENURI LIBERE	-	-	-	-
APE	1.00	1.70	2.20	0.71
PADURI	-	-	-	-
TERENURI NEPRODUCTIVE	-	-	-	-
TOTAL INTRAVILAN	57,30	100,00	309,24	100,00

Extindere intravilan localitatea Lesmir = 251,94 ha

LOCALITATEA MARCA - HUTA

ZONE FUNCTIONALE	EXISTENT		PROPUS	
	Suprafata (ha)	Procent % din total intravilan	Suprafata (ha)	Procent % din total intravilan
LOCUINTE SI FUNCTIUNI COMPLEMENTARE	19.10	79.00	61.84	87.94
UNITATI INDUSTRIALE SI DEPOZITE	-	-	-	-
UNITATI AGRO-ZOOTEHNICE	-	-	-	-
INSTITUTII SI SERVICII DE INTERES PUBLIC	1.00	4.10	0.35	0.50
CAI DE COMUNICATIE SI TRANSPORT din care:				
RUTIER	3.40	14.00	4.20	5.97
FEROVIAR	-	-	-	-
SPATII VERZI, SPORT, AGREMENT, PROTECTIE	-	-	3.49	4.96
CONSTRUCTII TEHNICO-EDILITARE	-	-	0.27	0.38
GOSPODARIE COMUNALA, CIMITIRE	0.70	2.90	0.17	0.24
DESTINATIE SPECIALA	-	-	-	-
TERENURI LIBERE	-	-	-	-
APE	-	-	-	-
PADURI	-	-	-	-
TERENURI NEPRODUCTIVE	-	-	-	-
TOTAL INTRAVILAN	24,20	100,00	70,32	100,00

Extindere intravilan localitatea Marca - Huta = 46,12 ha**LOCALITATEA PORT**

ZONE FUNCTIONALE	EXISTENT		PROPUS	
	Suprafata (ha)	Procent % din total intravilan	Suprafata (ha)	Procent % din total intravilan
LOCUINTE SI FUNCTIUNI COMPLEMENTARE	48.17	79.10	52.63	47.65
UNITATI INDUSTRIALE SI DEPOZITE	1.60	2.60	33.63	30.45
UNITATI AGRO-ZOOTEHNICE	0.25	0.40	1.02	0.92
INSTITUTII SI SERVICII DE INTERES PUBLIC	2.40	3.90	10.94	9.89
CAI DE COMUNICATIE SI TRANSPORT din care:				
RUTIER	2.90	4.70	5.43	4.92
FEROVIAR	0.75	1.20	0.60	0.54
SPATII VERZI, SPORT, AGREMENT, PROTECTIE	1.43	2.40	2.52	2.29
CONSTRUCTII TEHNICO-EDILITARE	-	-	0.24	0.21
GOSPODARIE COMUNALA, CIMITIRE	2.00	3.30	2.25	2.04
DESTINATIE SPECIALA	-	-	-	-
TERENURI LIBERE	-	-	-	-
APE	1.50	2.40	1.20	1.09
PADURI	-	-	-	-
TERENURI NEPRODUCTIVE	-	-	-	-
TOTAL INTRAVILAN	61,00	100,00	110,46	100,00

Extindere intravilan localitatea Port = 49,46 ha**LOCALITATEA SUMAL**

ZONE FUNCTIONALE	EXISTENT		PROPUS	
	Suprafata (ha)	Procent % din total intravilan	Suprafata (ha)	Procent % din total intravilan
LOCUINTE SI FUNCTIUNI COMPLEMENTARE	117.70	83.30	115.28	47.58
UNITATI INDUSTRIALE SI DEPOZITE	0.50	0.40	86.25	35.60
UNITATI AGRO-ZOOTEHNICE	1.30	1.00	3.89	1.60
INSTITUTII SI SERVICII DE INTERES PUBLIC	4.50	3.40	1.94	0.80
CAI DE COMUNICATIE SI TRANSPORT din care:				
RUTIER	7.90	5.90	8.29	3.42
FEROVIAR	-	-	-	-

SPATII VERZI, SPORT, AGREMENT, PROTECTIE	3.70	2.80	22.80	9.40
CONSTRUCTII TEHNICO-EDILITARE	-	-	0.31	0.13
GOSPODARIE COMUNALA, CIMITIRE	1.00	0.70	0.87	0.36
DESTINATIE SPECIALA	-	-	-	-
TERENURI LIBERE	-	-	2.70	1.11
APE	3.40	2.50	-	-
PADURI	-	-	-	-
TERENURI NEPRODUCTIVE	-	-	-	-
TOTAL INTRAVILAN	134,00	100,00	242,33	100,00

Extindere intravilan localitatea Sumal = 108,33 ha
Total extindere intravilan comuna Marca = 556,78 ha

Bilant al teritoriului intravilan propus pe trupuri

LOCALITATEA MARCA

SIMBOL TRUP	DENUMIRE TRUP	SUPRAFATA (ha)
A1	Localitatea propriu-zisa	311.81
A2	Zona de locuit "Imas"	4,91
A3	Zona de locuit	0.32
A4	Catun "Slatina"	13.45
A5	Zona de locuit	2,34
A6	Ferma de animale	0.65
A7	Cimitir	1.89
A8	Catun "Zastau"	2.27
A9	Zona protejata "Cetate dacica"	0,27
A10	Zona de locuit	0,79
A11	Zona de locuit	0,87
A12	Zona de locuit	0,32
A13	Zona de locuit "Cheile Barcaului"	0,73
A14	Cariera de piatra	0,74
A15	Cimitir	0.27
A16	Rezervor apa	0.20
	TOTAL	341,83

LOCALITATEA LESMIR

SIMBOL TRUP	DENUMIRE TRUP	SUPRAFATA (ha)
B1	Localitatea propriu-zisa	309,24
	TOTAL	309,24

LOCALITATEA MARCA - HUTA

SIMBOL TRUP	DENUMIRE TRUP	SUPRAFATA (ha)
C1	Localitatea propriu-zisa	52.20
C2	Zona de locuit	18,12

	TOTAL	70,32
--	--------------	--------------

LOCALITATEA PORT

SIMBOL TRUP	DENUMIRE TRUP	SUPRAFATA (ha)
D1	Localitatea propriu-zisa	110.22
D2	Rezervor apa	0.24
	TOTAL	110,46

LOCALITATEA SUMAL

SIMBOL TRUP	DENUMIRE TRUP	SUPRAFATA (ha)
E1	Localitatea propriu-zisa	242.03
E2	Statia de epurare	0.30
	TOTAL	242,33

Total intravilan com. Marca =1074,18 ha

3.8. Masuri in zonele cu riscuri naturale

Pentru zonele cu riscuri naturale inventariate, amintite in partea de memoriu, se impun urmatoarele masuri:

- interdictie de construire atat in zonele afectate de inundatii periodice cat si in cele cu alunecari de teren pana la eliminarea producerii lor;
- promovarea unor lucrari de investitie pentru eliminarea cauzelor (amenajari hidrotehnice si diguri de aparare, amenajari, plantatii de fixare si consolidari de versanti in cazul alunecarilor de teren;

3.9. Dezvoltarea echiparii edilitare

Alimentarea cu apă

In prezent comuna Marca nu dispune de sisteme centralizate de alimentare cu apa potabila. Sursele de apa potabila a locuitorilor din comuna sunt puturile sapate amplasate in curti, exceptie facand localitatile Sumal si Lesmir unde apa din puturi nu indeplineste calitatea ceruta de normele de potabilitate in vigoare, datorita infiltratiilor de petrol.

In cadrul studiului de fezabilitate intocmit pentru alimentarea cu apa a localitatii Sumal, in anul 2008 de catre PFA Roman Mihaela, s-a identificat o sursa de apa potabila in stratul freatic de medie adancime din localitatea Port, cu un debit capabil sa asigure necesarul de apa pentru localitatile Sumal, Lesmir si Port.

Pentru alimentarea cu apa a localitatii Marca s-a realizat un studiu de fezabilitate separat, avand ca sursa de apa potabila identificata stratul freatic de medie adancime din zona de vest a localitatii spre localitatea Marca Huta.

Alimentarea cu apa potabila a comunei s-a prevazut a se realiza astfel:

- in zona sursei de apa potabila identificate se va forata un put la medie adancime (100 m) care va fi echipat cu pompe submersibile si cabina pentru protectia instalatiilor hidraulice. Pe conducta de refulare a pompelor se va amplasa un camin echipat cu instalatie de dezinfectie cu raze ultraviolete. Apa va fi pompata prin intermediul retelei de aductiune realizata din conducte de polietilena de inalta densitate cu dn 110 mm spre rezervorul de inmagazinare cu volumul de 300 mc, amplasat la o cota superioara localitatilor Port, Lesmir si Sumal. De la rezervor apa va fi distribuita gravitational spre cele trei localitati prin retele de distributie din conducte de peid cu dn 140, 110 respectiv 63 mm. Capacitatea rezervorului a fost stabilita pentru a asigura necesarul de apa potabila si rezerva de incendiu pentru cele trei localitati.

In jurul forajului pentru alimentare cu apa potabila se va asigura o zona de protectie sanitara cu regim sever, în scopul prevenirii pericolului de alterare a calitatii surselor de apă în suprafata de 144 mp iar la rezervorul de inmagazinare o suprafata de 2415 mp, conform normelor speciale privind caracterul si marimea zonelor de protectie sanitara si hidrogeologica.

- sistemul de alimentare cu apa din localitatea Marca s-a prevazut a se realiza

prin executia unui foraj de medie adancime si a unui rezervor de inmagazinare cu volumul de 200 mc in zona sursei de apa identificate, de unde apa va fi distribuita gravitational in toata localitatea, prin intermediul retelelor de alimentare cu apa din conducte de peid cu dn 140, 110 respectiv 63 mm. Putul forat va fi prevazut cu instalatie de dezinfectie prin raze ultraviolete si cabina de protectie a instalatiilor hidraulice. Zona de protectie sanitara cu regim sever, va avea suprafata de 2162 mp.

- locuitorii din satul Marca Huta, in prezent in numar de 27, dispun de sisteme individuale de alimentare cu apa avand ca sursa izvoarele din padurile apropiate. Una dintre posibilitatile de realizare a unui sistem centralizat de alimentare cu apa potabila ar fi infiintarea unei gospodarii de apa in zona caminului cultural, prevazuta cu foraj de medie adancime si rezervor de inmagazinare cu volumul util de 100 mc. Zona de protectie sanitara cu regim sever va avea suprafata de 1600 mp. Apa va fi distribuita prin conducte de pied cu dn 110 respectiv 63 mm, gravitational si prin utilizarea statiilor de pompare cu montaj ingropat. S-au prevazut hidranti de incendiu supraterani cu dn 65 mm.

Zonele de protectie sanitara s-au stabilit conform « Normelor speciale privind caracterul si marimea zonelor de protectie sanitara si hidrogeologica », din aug. 2007.

Terenurile cuprinse în zona de protecție sanitară cu regim sever vor putea fi folosite numai pentru asigurarea exploatării și întreținerii sursei, construcției și instalației de alimentare cu apă.

În zonele de protecție sanitară cu regim sever instituite pentru captările de ape subterane sunt interzise:

- a) amplasarea de construcții sau amenajări care nu sunt legate direct de exploatarea sursei și a instalațiilor;

- b) efectuarea de explozii, săpături și excavații de orice fel;
- c) depozitarea de materiale, cu excepția celor strict necesare exploatarea sursei și a instalațiilor. În aceste cazuri se vor lua măsuri pentru a preveni pătrunderea în sol a oricăror substanțe poluante;
- d) traversarea zonei de către sisteme de canalizare pentru ape uzate, cu excepția celor ce se colectează prin canalizarea aferentă obiectivului protejat. În aceste cazuri se vor lua măsuri de asigurare a etanșeității sistemelor de canalizare.
- e) utilizării îngrășămintelor naturale și chimice;
- f) utilizării substanțelor fitosanitare;
- g) irigațiilor cu ape uzate, chiar epurate complet;
- h) amplasării grajdurilor și cotețelor de animale și a depozitării de gunoi animalier;
- i) pășunatului și însilozării nutrețurilor;
- j) amplasării de sere și de iazuri piscicole.

Zona de protecție sanitară cu regim sever, cu excepția celei instituite pentru aducțiuni și rețele de distribuție, se va împrejmuși și se va marca prin plăcuțe avertizoare. Înălțimea și tipul împrejmușirii, marcajele și distanța între acestea se stabilesc de către deținătorul și/sau operatorul captării, construcțiilor și instalațiilor, de comun acord cu autoritatea de gospodărire a apelor, astfel încât să fie oprit accesul populației, animalelor și utilajelor de orice fel. Pot fi exceptate de la împrejmușire și acele zone care se găsesc în locuri greu accesibile persoanelor fizice datorită configurației terenului.

Sistemele de distribuție a apei din localități vor fi preponderent ramificate. La intersecțiile de rețele, în zonele joase și cele înalte se vor realiza camine cu armături de închidere, golire și aerisitoare. Diametrul minim al rețelei de alimentare cu apă va fi de 63 mm. Conform Normativului I9 în fiecare localitate s-au prevăzut hidranți de incendiu exteriori supraterani, amplasați la distanțe de 200 m.

Componenta sistemelor de alimentare cu apă propuse :

Localitate	Retea apă propusă [m]	Camine de vane [buc]	Hidranți de incendiu [buc]	Rezervor de înmagazinare [buc]
Marca	14400	42	33	1
Port	6500	10	10	1
Lesmir	6400	14	14	
Sumal	7500	15	18	
Marca Huta	3800	6	4	1

Soluții privind instalațiile cu hidranți de incendiu exteriori

Echipare tehnică

Pentru asigurarea cantităților de apă necesară combaterii incendiilor, se propune realizarea instalațiilor cu hidranți de incendiu exteriori (potrivit prevederilor Normativului NP 086 - 2005), adică rețeaua de distribuție a apei potabile va fi echipată cu hidranți exteriori, care trebuie să asigure condițiile de debit și presiune necesare stingerii incendiilor după caz.

Destinația zonei conform P.U.G., este pentru locuințe individuale și colective

mici, deci soluția propusă satisface cerința de apă pentru combaterea incendiilor. Pentru alte funcțiuni se vor prevedea condiții suplimentare pe baza unor Planuri urbanistice zonale și de detaliu.

Soluții tehnice de realizare

Hidranții de incendiu exteriori vor fi hidranți supraterani, amplasați pe conducte cu diametre de 100 mm.

Hidranții se dotează cu accesorii, în funcție de scenariile de siguranță la incendiu, întocmite pentru situațiile cele mai nefavorabile, în conformitate cu normele de dotare.

Jeturile de apă realizate cu ajutorul hidranților exteriori, trebuie să atingă toate punctele combustibile ale clădirilor protejate, considerând raza de acțiune a hidranților în funcție de lungimea furtunului. Distanța între hidranții de incendiu exteriori va fi de maxim 120 m, la rețelele la care presiunea apei asigură lucru direct de la hidranți.

Hidranții, se amplasează la distanță de minim 5 m de zidul clădirilor pe care le protejează și la 15 m de obiectivele care radiază intens căldură în caz de incendiu.

Poziția hidranților de incendiu exteriori și a căminelor de vane pentru instalații de incendiu se marchează prin indicatoare. Standardul de referință este STAS 1478 - 1990.

Numărul hidranților exteriori se determină astfel încât fiecare punct al clădirilor să fie atins de numărul de jeturi în funcțiune simultană, debitul însumat să asigure debitul de apă de incendiu prescris pentru fiecare tip de clădire.

Hidranții exteriori de incendiu se vor amplasa la 2 m distanță de bordura părții carosabile a drumului. Debitul specific al hidranților de incendiu exteriori s-a considerat de 5 l/s.

Pentru asigurarea condițiilor necesare privind executarea instalațiilor de stingere a incendiilor, conform indicativ NP 086 - 05, s-au prevăzut să se monteze 75 bucăți hidranți supraterani, distribuiți pe localități conform celor precizate în tabelul de mai sus, dotați cu toate accesoriile pentru situațiile cele mai nefavorabile în situații de incendiu. Amplasarea lor se va face conform planurilor anexate, cu respectarea condițiilor tehnice de montare a acestora.

Canalizarea menajeră și pluvială

În prezent localitățile comunei nu dispun de sisteme de canalizare menajeră, evacuarea apelor uzate efectuându-se individual la nivelul unor fose septice amplasate în interiorul gospodăriilor.

În anul 2008 s-a realizat un studiu de fezabilitate întocmit de către PFA Roman Mihaela, pentru estimarea costurilor și posibilităților de realizare a sistemului de canalizare menajeră pentru localitatea Sumal. Varianta propusă în acest studiu presupune realizarea unei stații de epurare în localitatea Sumal în zona raului Barcau, care va deservi și localitățile Lesmir și Port. Sistemul de evacuare a apelor uzate propus asigură scurgerea apelor în mod gravitațional, nefiind necesară utilizarea stațiilor de pompare. Canalul colector principal al localității s-a propus pentru amplasare în zona vestică, în paralel cu strada principală, urmărind traseul drumurilor de exploatare agricolă. Acesta va fi realizat din conducte de pvc de tip kg

cu dn 315 mm. Apele uzate vor fi evacuate din localitate la canalul colector, prin intermediul tronsoanelor secundare realizate din conducte de pvc de tip kg cu dn 250 mm.

La stabilirea traseului canalului colector propus in studiul de fezabilitate, s-a avut in vedere posibilitatea racordarii localitatilor Lesmir si Port la statia de epurare. Racordarea acestor localitati la sistemul de colectare si epurare a apelor uzate presupune realizarea de extinderi de retele din conducte de pvc de tip kg cu dn 315 respectiv 250 mm si camine de canalizare. Intreg sistemul de evacuare a apelor uzate propus va functiona gravitational.

Pentru realizarea sistemului de canalizare menajera din localitatea Marca nu s-au intocmit pana in prezent studii sau documentatii tehnice.

Infiintarea unui sistem de evacuare si epurare presupune realizarea unei statii de epurare compacte in zona carierei de piatra si a unei retele de colectare si evacuare din conducte de pvc de tip kg cu dn 315 respectiv 250 mm. Configuratia terenului permite scurgerea gravitationala a apelor uzate menajere.

In localitatea Marca Huta s-a propus infiintarea unui sistem de colectare a apelor uzate menajere realizat din tuburi de pvc cu dn 250 mm si a unei statii de epurare compacte, pentru un numar de 50 locuitori si un debit de 7.5 mc/zi. Colectarea apelor uzate se va realiza gravitational si prin statii de pompare cu montaj ingropat. Pentru realizarea sistemului de canalizare menajera din localitatea Marca Huta, nu s-au intocmit pana in prezent studii sau documentatii tehnice.

Statiile de epurare propuse sunt de tip compact, containerizate, supraterane, realizate din doua module, cuprinzand urmatoarele obiecte tehnologice: - treapta de epurare mecanica primara, -bazin de egalizare, omogenizare, - bazin de pompare, - treapta de epurare mecanica finala, - treapta de epurare biologica, - unitate de dezinfectie cu ultraviolete, - unitate de stocare si dozare coagulant, - bazin de pompare apa epurata, - bazin colectare si pompare sediment, - unitate de deshidratare, - platforma depozitare containere deseuri. Cele doua statii de epurare propuse vor avea debitul de primire de 21.5 mc/h. Calitatea apei epurate deversate la emisar va respecta prevederile din NTPA 001/2002.

Sistemele de evacuare si epurare a apelor uzate menajere propuse sunt constituite dintr-un ansamblu de conducte colectoare realizate din material plastic (PVC), camine de vizitare, de intersectie, de racord și doua stații de epurare compacte.

Panta de montaj a conductelor va urmări panta terenului și va asigura transportul apei uzate la o viteză minimă de autocurățire de 0,7 m/s pentru un grad de umplere de maxim 85%. In cazul in care, datorită pantei prea mari de montaj a conductei, se depășește viteza maximă admisă de 4 m/s se vor prevedea cămine de rupere de pantă. Diametrul conductelor din rețeaua de canalizare va fi de minim 250 mm.

Sistemele de evacuare a apelor uzate menajere propuse sunt:

Localitatea	Lungime retea [m]	Camine de canalizare [buc]	Statii de epurare [buc]
Marca	14100	268	1
Sumal	9200	165	1
Lesmir	6200	111	

Port	3600	67	
Marca Huta	4100	78	1

Alimentarea cu gaz metan

Avind in vedere costurile ridicate pe care le implica utilizarea acestei solutii tehnico-edilitare, nu se are in vedere gasirea unor rezolvari de acest tip, locuitorii comunei cit si conducerea acesteia refuzind ideea introducerii retelelor de alimentare cu gaz metan.

Rețele de telefonie și cablu TV

Deocamdata, datorita faptului ca in zona se afla servicii de telefonie mobila de buna calitate de tip Orange si Cosmote, nu au fost inregistrate solicitari pentru telefonie fixa si nu sunt necesare momentan lucrari de extindere a telefoniei fixe sau mobile.

Daca pe termen mediu si lung vor exista solicitari, pe străzile nou propuse prin Planul Urbanistic General sunt prevăzute rețele de telefonie și TV cablu prin rețele noi sau prin extinderi din rețelele existente.

Acestea se vor realiza pe baza unor documentații tehnice intocmite și avizate de organele abilitate in acest scop, realizand traseele prezentate in acest proiect.

Pe străzile nou create și pentru cele existente unde nu sunt rețele de telefonie, se propune realizarea acestora ca rețele aeriene pe stalpi.

O alta variantă pentru realizarea rețelelor de telefonie ar fi realizarea acestora în variantă subterană în canale de beton prefabricate, in condiții de coexistență cu rețelele electrice de joasă tensiune, sau montarea in subteran a rețelelor in țevă de protecție. La aceste variante sunt necesare montarea cutiilor de distribuție in vederea racordării abonaților la rețea.

Dimensionarea și executarea rețelelor de telefonie noi propuse se vor face, prin proiecte tehnice, intocmite și avizate de organele abilitate în acest scop.

Alimentarea cu energie electrică

Situatia energetica proiectata

Capacitatea de transport si starea retelelor de 20 kv existente sunt corespunzatoare si satisfac necesitatile de energie ale populatiei.

Rețelele de distributie de joasa tensiune existente in intravilanul localitatilor sunt corespunzatoare, extinderea lor se va face in functie de solicitarile de putere pentru locuintele nou construite, in baza unor documentatii de specialitate adecvate.

3.10. Protectia mediului

Ca urmare la cercetarile arheologice efectuate in zona comunei prin grija specialistilor de la Muzeul Judetean de Istorie si Arta Salaj - Zalau au fost identificate amplasamentele de obiective istorice cu potential arheologic. În urma Studiului istorico-urbanistic al comunei Marca (anexat prezentului memoriu general), toate obiectivele istorice valoroase au fost notate pe plansele de REGLEMENTARI – ale localitatilor si figurate cu aria lor de protectie.

Comuna Marca având în componență localitățile Marca, Leșmir, Marca Huta, Porț și Șumal este situată la limita vestică a județului Sălaj, în zona vestică a Depresiunii Șimleu urcând în zona montană a Munților Plopiș și în zona Colinelor Tolgaciului. Teritoriul administrativ al comunei este stăbătut de râul Barcău, proximitatea acestuia oferind din cele mai vechi timpuri condiții foarte bune de locuire. Acest fapt este dovedit de multitudine de situri amplasate pe malurile Barcăului datate din neolitic și până în evul mediu timpuriu.

Literatura de specialitate mai veche amintește câteva descoperiri printre care amintim: Marca "Cetate" unde într-o peșteră ar fi fost descoperite fragmente ceramice Coțofeni (Lako 1981, p. 58), descoperirea în anul 1944 în apropierea Barcăului a unui depozit de bronzuri (Lako 1983, p. 80), și descoperirea de la Șumal unde sunt menționate fără alte date, inele de buclă hallstattiene (Lako 1983, p. 89). Câteva situri dintre cele identificate pe teritoriul comunei sunt cuprinse în Lista Monumentelor Istorice cel mai important fiind cetatea dacică de la Marca. Menționăm următoarele obiective istorice:

1. Marca "Cetate" cod LMI SJ-I-s-A-04917. Situl este amplasat pe un muncel cu pante abrupte pe 3 laturi, puțin mai înalt decât restul culmilor și vârfurilor din jur, fapt care îi conferă rolul de supraveghere a intrării în Depresiunea Șimleului. Pe baza cercetărilor arheologice efectuate în anul 1972 (Dumitrașcu, Lucăcel 1974) și a observațiilor făcute pe teren se poate spune că această fortificație constă în două valuri de pământ concentrice cu șanț în față, ridicate pe platoul superior al muncelului, unul în apropierea celuilalt. Fortificația închide o suprafață ovală cu diametrele de 100 X 40 m (Pop 2006, p. 22-23). Amenajarea fortificației a fost datată la sfârșitul sec. II a.Chr iar finalul acesteia la începutul sec. II p.Chr. Limita zonei de protecție este marcată de pantele abrupte ale muncelului la N, S și E și liziera pădurii de pe șaua de legătură cu celelalte vârfuri la V.

2. Marca "Iertașul Petacilor" – așezare fortificată din prima epocă a fierului, probabil locuită și în perioada Latene. Se află la sud/vest de localitatea Marca, pe malul stâng al Barcăului pe un promontoriu înalt care domină accesul în trecătoarea croită de râu în masivul cristalin al M-ților Șes. Pe malul opus al râului, puțin în amonte se află cariera din localitatea Marca. Pe trei dintre laturi pantele sunt foarte abrupte și chiar inaccesibile (spre Barcău). Zona de acces, spre sud-est este barată cu lucrări de fortificație care se leagă probabil de locuirea din prima epocă a fierului. Zona de protecție a sitului este marcată la N, E, V de pantele abrupte ale promontoriului iar la S limita este stabilită la 80 m pornind de la o linie de arbori.

3. Marca "Primăria Nouă"- situl de la Primăria nouă este amplasat pe terasa a II a văii Barcăului, pe partea stângă a acestui râu aproximativ în centrul localității. Situl a fost afectat de construcția căminului cultural, fiind identificat pe baza ceramicii recoltate din pământul scos cu această ocazie, ceramică atribuită culturii Tiszapolgar. În anul 2006 cu ocazia construcției noului sediu pentru primărie au fost efectuate cercetări arheologice preventive, fiind identificate complexe arheologice atribuite grupului Pișcolt (neolitic dezvoltat), grupului Cehălut (epoca bronzului) și

evului mediu timpuriu (sec. VIII-IX) (Bejinariu, Băcueț Crișan 2007, p. 59-60). În anul 2009 cu ocazia cercetărilor preventive efectuate pe proprietatea Pop Cristian au fost identificate complexe aparținând culturii Tiszapolgar și evului mediu timpuriu. Situl este tăiat de strada principală a satului. Zona de protecție a sitului este instituită între: la N baza terasei din spatele căminului cultural, la E grădina casei cu nr 142 de pe strada principală, la S grădina casei cu nr 111 de pe strada perpendiculară pe principală, V grădina casei de vis a vis de biserică (nr 106) și gardul bisericii ortodoxe.

4. Marca "Râturi" așezarea este situată pe o terasă lină din partea stângă a văii Barcăului, între două pârauri cu debit variabil, fiind descoperită prin cercetări de teren în anul 2000. Așezarea se poate data, după numerosul material ceramic identificat, în epoca romană și evul mediu timpuriu (Băcueț 2007, p. 59). Limita zonei de protecție este dată la N de a III-a limită de proprietate aflată la o distanță de 60 m de limita sitului, la S-SE de un canal, la SV de prima limită de proprietate aflată la 90 m de limita sitului iar la E și V sunt cele două pârauri.

5. Marca "Coaste", situl a fost identificat prin cercetări arheologice de suprafață în anul 2000, pe baza materialului ceramic recoltat fiind atribuit perioadei Hallstattiene. Situl este amplasat pe o terasă înaltă din partea dreaptă a văii Barcăului, între cele două rambleuri de cale ferată. Limita zonei de protecție este dată la N de șoseaua Zalău-Oradea, la S rambleul de cale ferată, la E limită de proprietate aflată la cca 30-35 m vest de sit, la V limită de proprietate aflată la cca 30-35 m est de limita sitului.

6. Marca "Sfărăuș", situl a fost descoperit în urma cercetărilor efectuate pentru Autostrada Transilvania în anul 2008. Pe baza materialului ceramic identificat acest sit poate fi atribuit evului mediu timpuriu. Situl este amplasat pe terasa din partea dreaptă a văii Barcăului la baza dealului Paliș, pe partea stângă a drumului care intră în Marca și va fi în cea mai mare parte afectat de autostrada Transilvania. La N limita zonei de protecție este dată de calea ferată, la V și NV drumul care intră în Marca, la E un canal de drenare a apei iar la S a doua limită de proprietate pornind de la prima casă din localitate

7. Marca "situl de epoca bronzului de pe autostrada". Situl a fost identificat în urma cercetărilor întreprinse pentru Autostrada Transilvania în anul 2008. Situl este amplasat pe terasa din partea dreaptă a văii Barcăului pe un teren ușor mai înalt decât restul terenurilor din jur. Zona de protecție este marcată la N-NE de calea ferată, la S și E este mărginită de canale de drenare a apei iar la V prima limită de proprietate de lângă sit aflată la o distanță de 25 de m de limita sitului.

8. Marca "Husău" situl a fost identificat în anul 2004 cu ocazia evaluării de teren pentru Autostrada Transilvania. Puținul material ceramic descoperit poate indica un sit aparținând epocii romane. Situl este amplasat pe un teren ușor mai înalt pe terasa I a văii Barcăului, partea dreaptă a acestuia între Barcău și calea ferată. Zona de protecție este marcată la S de râul Barcău, la N de un canal de drenare a apei

paralel cu calea ferată, la E prima limită de proprietate aflată la 75 m de limita sitului, iar la V un drum de țară

9. Port „Corău” Situl de la Port „Corău” cunoscut în literatura de specialitate ca Suplacu de Barcău „Corău” se definește ca unul dintre cele mai importante din nord-vestul României. Așezarea de la Suplacu de Barcău „Corău” a fost semnalată de Emeric Salanki care colectase materiale de pe suprafața sitului, materiale ajunse apoi în colecțiile muzeului din Oradea și Zalău. Primele cercetări sistematice au început în anul 1973 pe teritoriul administrativ al județului Bihor, localitatea Suplac, săpăturile fiind efectuate de Doina Ignat. Cercetările au fost reluate în 2002, 2003 când au fost realizate cercetări și pe teritoriul localității Port. În urma cercetărilor au fost identificate complexe și materiale atribuite neoliticului timpuriu, cultura Starcevo-Criș, neoliticului dezvoltat/târziu, grup Pișcolt, culturii Zau, culturii Coțofeni, epocii bronzului, epocii romane (Băcuc Crișan, 2008). Situl este amplasat pe terasa din partea dreaptă a Barcăului, la ieșirea acestui râu din defileu fiind tăiat de șanțul care delimitează județele Sălaj și Bihor. Întreaga terasă până în apropierea pilonilor de la Autostradă este ocupată de vestigii arheologice. Zona de protecție este marcată la S de liziera pădurii, la N limita administrativă, la E de pilonii Autostrăzii, iar la V baza terasei pe care este amplasat situl și care constituie de altfel și limita administrativă a județului Sălaj.

10. Port -Stația de betoane Bechtel/„Corău”/„La baraj” este plasat în lunca inundabilă a râului Barcău pe o terasă cu pante domoale aflată la poalele ultimelor ramificații ce coboară spre nord ale Munților Plopișului (sau Șes). A fost descoperit în anul 2000 în timpul efectuării unor cercetări de suprafață. De la nivelul solului, din arătură și din mușuroaiele de cârțițe au fost culese câteva fragmente ceramice mici atipice și chirpici, materiale arheologice care la vremea aceea nu spuneau mare lucru despre densitatea de locuire din acel punct.

Datorită apropierii față de traseul viitoare Autostrăzi Transilvania în această zonă urma să fie organizată o Stație de Betoane și Subansamble de Beton necesare construirii Autostrăzii Transilvania (în special pentru sectorul 3C), fapt care a determinat efectuarea de cercetări arheologice preventive pe toată suprafața afectată de investiție.

Săpăturile arheologice preventive au fost derulate în anul 2007 și s-au soldat cu descoperirea a 35 de complexe arheologice reprezentând locuințe, construcții anexe, gropi și o instalație de foc amenajată în aer liber. Din cele 35 de complexe arheologice descoperite, 33 de complexe se datează în evul mediu timpuriu și 2 complexe se datează în epoca bronzului. Toata zona ocupată de stația de betoane a fost descărcată arheologic, o mică parte din sit în zona unei livezi de pruni a rămas necercetată.

Zona de protecție este dată la N de drumul care duce spre baraj, la V baraj, la S baza pantei înalte iar a E limita de est a livezii de pruni.

11 Port „Golgota” sau dealul Pleșa se află la est-sud-est de satul Port la capătul unui promontoriu prelung care domină înșeuarea ușoară pe care se află astăzi șoseaua națională. Este un mamelon la capătul căruia spre sud se observă un val

destul de aplatizat și afectat parțial de drumul de acces. Traseul valului este vizibil și pe latura de est și parțial spre nord. Materialul arheologic indică o așezare fortificată din epoca bronzului – cultura Wietenberg. Incinta fortificată însumează cca. 0,5 ha.

Cu ocazia amenajării drumului care duce spre turnul Dialog, a fost descoperit un mormânt de înmormântare. Zona de protecție este delimitată de: la N și NE - limite de proprietate, la SE - limită de proprietate, la V - un drum de acces, la SE și E - drum de țară.

12. Port "Releu- GSM"- În anul 2003 cu ocazia unor cercetări de suprafață au fost recoltate câteva fragmente ceramice aparținând epocii bronzului. Situl este amplasat la capătul de N al promontoriului Pleșa și în special pe panta de E spre comuna Ip, o mică parte din sit fiind pe teritoriul comunei Marca. Zona de protecție marcată la V de drumul care urcă la turnul Dialog, la N, NV același drum, la E prima limita de proprietate paralelă cu situl, iar la S la 30 m de la limita sitului.

13. Port "Paliș" Situl de la Paliș a fost identificat prin cercetări de suprafață în anul 2003 când construcția unei mănăstiri a afectat o parte din sit. În anul 2005 când au fost efectuate cercetări arheologice preventive în zona de amplasare a unor construcții pentru mănăstire a fost identificat un șant de fortificație aparținând epocii fierului. În perioada 2006-2008 au fost efectuate cercetări preventive pe traseul Autostrada Transilvania. Cu această ocazie au fost identificate urmele unei locuiri preistorice dar și continuarea șanțului de fortificație identificat în 2005 precum și o necropolă contemporană. Cele două structuri au fost datate pe parcursul sec. V-IV î. Chr. La obiectivele antice se mai adaugă urmele unei necropole de incinerare medievală.

Situl este amplasat pe pantele și platoul dealului Paliș în special panta dealului Paliș până la un canal de drenare a apei, dincolo de canal spre platoul dealului au fost identificate numai sporadic urme de locuire (un complex de tip groapă), în cea mai mare parte terenul fiind eliberat de sarcină arheologică prin cercetările efectuate pentru Autostrada Transilvania. Zona de protecție a sitului este marcată la N de Șoseaua Zalău-Oradea și limita grădinilor caselor de la Șosea, la S prima limită de proprietate pornind de la prima casă din sat, limita zonei de protecție traversează drumul de intrare în localitate și mege liniar până în spatele Mănăstirii, la V prima limită de proprietate, aflată la 40m de un canal de drenare a apei, iar la E a doua limită de proprietate de pe partea stângă a drumului care intră în Marca, la 90 m de acest drum..

14. Port "Sub pădurea jidovilor", situl este cunoscut din anul 2003, când au fost efectuate cercetări arheologice sistematice, situl fiind atribuit paleoliticului, orizont musterian târziu (Lazarovici și colab 2004, p. 247-248). Situl este amplasat pe partea stângă a Șoselei spre Oradea în grădinile caselor de la Șosea, pe un platou la baza mai multor înălțimi, fiind afectat de construcția autostrăzii. Limitele zonei de protecție sunt date la S-SE-E de liziera pădurii, la V un pârâu cu debit variabil, la N limita grădinilor caselor, la N-V limita de proprietate aflată la baza unui martor de eroziune.

15. **Porț** ”Biserica de lemn” cod SJ-I-s- B-05098

Biserica este amplasată pe o terasă înaltă în centrul localității, pe partea dreaptă a drumului care duce la Leșmir, la baza pantei înalte a dealului.

Biserica a fost datată în 1792 după inscripția de pe portalul pronaosului.

Biserica din Porț păstrează clasică împărțire a spațiului cultic între pronaos, naos și altarul care este poligonal și decroșat. Însă ceea ce o diferențiază de multe alte asemenea edificii de cult este acel pâlmar de jur împrejur, cu stâlpi frumos decorați pe care se descarcă șarpanta. Merită menționat portalul, format din doi stâlpi laterali căpăcuiți de un lintou, iar golul intrării cu închidere în arc de cerc. Tot ansamblul este frumos decorat cu un brâu (tor) în relief, cioplit în așa fel încât să redea motivul funiei. Din pronaos se ridică un turn, nu foarte înalt, cu fleșă acoperită cu șindrilă. De asemenea învelitoarea întregului edificiu este din șindrilă.

Interiorul este împărțit după cum am mai spus în cele trei spații consacrate arhitecturii bisericești românești în pronaos, naos și altar. Pronaosul este tăvănit, iar altarul și naosul au bolți semicilindrice. Monumentul în discuție este printre puținele care își păstrează aproape în întregime pictura interioară. Doar iconostasul are unele modificări la nivelul de pictură. Astfel bolta din absidă are pictat într-un medalion porumbelul, imaginea *Sf. Duh*, care este încadrată de vrejuri. Pe baza bolții sunt reprezentate imaginile sfinților: *Spiridon, Macarie patriarhul și probabil Silvestru*. Iconostasul poartă pe suprafața sa pe *Sf. Nicolae, Antonie, Teofosie și alți sfinți episcopi*. Pe bolta naosului sunt așezate, în medalioane, *Sf. Treime, Patriarhul Abraham* în scena cu îngerul și *Pelicanul*.

La baza bolții, în patru medalioane simetric dispuse stau *Evanghelistul Luca, prorocul Iacovu, Evanghelistul Matei, Prorocul Ilie, și alte câteva imagini indescifrabile*. Pereții laterali au pictați pe cei 40 de mucenici. Peretele de vest al naosului este șters în întregime

Zona de protecție a monumentului este stabilită la N de împrejuririle nordice ale caselor cu numerele 33 și 32 cât și 50 de m. împrejurul limitei de proprietate a cimitirului bisericii atât spre nord cât și spre est și sud, continuând cu limitele sudice ale proprietăților cu numerele 20 și 17 și terminând cu limitele vestice ale parcelelor aparținând caselor situate între nr. 17 și 33.

16. Porț “Nadă”- Situl a fost identificat în urma unor cercetări de suprafață efectuate în anul 2002. Este plasat într-o zonă mlăștinoasă (cu vegetație specifică de aceea și denumirea de “Nadă”) aflată pe partea dreaptă a șoselei Porț-Oradea, la ieșirea din sat spre Suplac.

Limitele zonei de protecție sunt: la NV - drum de țară și canal perpendicular pe șosea, la NE - limită de proprietate, la SE și E – limită de proprietate aflată la cca 50 m de ultimele case din sat, la S și SV – limită de proprietate aflată la cca 60-70 m de șosea.

17. Porț “Dedacs” – Situl a fost identificat în urma unor cercetări de suprafață efectuate în anul 2003. Situl se află între localitatea Porț și Leșmir, pe partea dreaptă a șoselei spre Leșmir (în dreapta căii ferate spre Suplac), pe o terasă înaltă la baza unei livezi.

Limitele zonei de protecție sunt: la N și NV - drum de țară, la NE – limită de proprietate și drum de țară, la S și SE - livadă, la SV și V – limită de proprietate.

18. Șumal ” Kun Hegy” (Dealul lui Kun), cod LMI Sj-I-s-B-04969. Primele descoperiri provenite din acest punct au fost semnalate la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX, fiind menționate la J. F. Fetzer, apoi la M. Roska și apar deasemenea la I Bognar Kutzian. Începând din anul 1979 în colecțiile MJIA Zalău au intrat pe rând materiale culese de Salanki Emerik.

Au fost descoperite vase de mici dimensiuni, întregi sau întregibile, dar și numeroase fragmente provenind de la amfore, boluri, cupe sau fructiere. Pe baza materialului ceramic au fost separate două etape de evoluție a așezării: Tiszapolgar A și B (Lako 1981, p 72). Zona cu descoperiri este amplasată pe un platou relativ drept al unui bot de deal (dealul lui Kun), situat în partea dreaptă a drumului Șumal-Leșmir, materialul ceramic recoltat în anul 2010 provenind în special din viile aflate pe platou și dintr-o livadă de pruni. Zona de protecție este dată la N,S de buza terasei, V baza pantei dealului, iar în partea de E zona este limitată de un șanț de marcă a proprietăților

19. Șumal ”Somolyhegy”, cod LMI SJ-I-s-B-04970. Situl a fost descoperit întâmplător în anul 1976, când au fost recoltate materiale ceramice și unelte atribuite culturii Tiszapolgar și culturii Coțofeni (Lako 1981, p. 72). Situl este amplasat pe un bot de deal care iese din rama dealurilor Șumalului, în spatele caselor de romi. În urma cercetărilor de teren efectuate în anul 2010 au fost recoltate foarte puține fragmente ceramice care pot aparține culturii Coțofeni. Zona de protecție a sitului este marcată pe laturile de S, E și V de baza botului de deal, iar la N de un drum de țară. .

Cele 19 puncte cu descoperiri arheologice cunoscute până în prezent pe teritoriul comunei Marca fac din această zonă una dintre cele mai bogate arii, diversitatea fenomenelor culturale identificate confirmând rolul de culoar de trecere al văii Barcăului.

Ca urmare întocmirii Studiului istorico-urbanistic al comunei cit și necesității impuse și prin legislația de profil privind conservarea specificului local, s-au desprins câteva concluzii referitor la necesitatea instituirii unor zone care sub aspectul prezentei unui fond construit valoros necesită tipuri diferite de abordare. Indiferent de natura obiectivului, toate trebuie să beneficieze de protecție fiind necesară respectarea reglementărilor specifice introduse în RLU și obținerea unui punct de vedere competent din partea Direcției Județene pentru Cultură și Patrimoniul Național.

Noile propuneri care au rezultat ca urmare întocmirii Studiului istorico-urbanistic sunt urmarea prezentei unor case de locuit mai vechi cu un pronunțat specific local care de altfel au fost prezentate și descrise în studiul istorico-urbanistic. În localitățile Marca, Porț, Leșmir și Șumal se delimitează și se instituie zone de habitat cu identitate locală valoroasă după cum urmează:

Marca: de o parte și de alta a drumului principal amplasat pe direcția E-V între intersecția cu magazinul universal cu bufet și drumul de acces la fostele Agromec și CAP.

Porț: de o parte și alta a drumului principal de la casele cu nr. 17 și 20 spre nord pînă la drumul transversal care duce spre est

Leșmir: de o parte și de alta a drumului principal între punctul de colectare al laptelui și intersecție și spre nord pînă la scoala generală și casa situată vis-a-vis.

Șumal: de o parte și de alta a drumului principal între drumul care duce la cimitir și spre nord pînă la biserica baptistă și casa de vis-a-vis.

In cazul tuturor imobilelor mai sus amintite, anterior oricarui demers investitional este obligatorie obtinerea unui punct de vedere avizat din partea reprezentantilor DJCPN Salaj.

Mentionam obligativitatea autoritatilor locale si judetene de a nu autoriza nici un fel de lucrari de construire in zonele de protectie indicate pentru monumentele istorice fara avizul directiei judetene pentru cultura si patrimoniu, potrivit **Legii nr 422/2001**. Recomandam contactarea institutiilor mai sus amintite, prealabil demararii oricarui demers investitional in zonele mentionate si figurate pe plansele de reglementari ale celor patru localitati.

In cazul in care pe amplasamentul delimitat de prezentul P.U.G. se constata ca apar zone cu potential arheologic evidentiat intamplator ca urmare a actiunilor umane, altele decat cercetarea arheologica (lucrari de constructii, lucrari de prospectiuni geologice, lucrari agricole) sau ca urmare a actiunii factorilor naturali (seisme, alunecari de teren, eroziunea solului, etc.) se vor respecta prevederile legislatiei privind protectia patrimoniului arheologic - Ordonanta Guvernului nr. 43/2000 - republicata (M. Of. 352/2005) privind protectia patrimoniului arheologic si declararea unor situri arheologice ca zone de interes national).

In vederea eliminarii surselor de poluare se formuleaza urmatoarele propuneri si masuri:

- Proiectarea in cel mai scurt timp, executia si punerea in functiune a sistemului de alimentare cu apa, de canalizare, apa menajera si pluviala si statii de epurare pentru toate satele comunei.

- Conformarea integrala si permanenta la normele de protectia mediului a exploatarilor de titei realizate prin sondele apartinand S. N. P. "Petrom Suplac"

- Realizarea investitiei comune privind colectarea selectiva a deseurilor in microregiune, proiect care se va finanta in comun in sistem zonal de catre unitatile teritorial administrative amintite.

- Realizarea lucrarilor de stabilizare a terenurilor si a celor privind taluzarea impotriva inundatiilor ocazionale cat si a lucrarilor de spatii verzi de protectie prevazute.

- Executia sistemelor de spatii verzi de agrement propuse.

- Respectarea zonelor de protectie instituite.

3.11. Reglementari urbanistice

Interventiile urbanistice au urmarit realizarea unei structuri compacte a teritoriului intravilan cu trupuri strict delimitate de functiunile pe care natura activitatii o impune (localitatea propriu zisa, statie de epurare ape uzate, etc.).

Au fost figurate si instituite zonele de protectie pentru obiectivele cu valoare istorica conform Listei monumentelor istorice (2004) si studiului istoric elaborat de Muzeul judetean de istorie.

Zonele de protectie sanitara si tehnica fata de diversele obiective, retele tehnico - edilitare si elemente naturale sunt cele mentionate in anexa la prezentul memoriu tehnic. Mentionam in mod special obligativitatea solicitarii unor avize prealabile din partea S.N.P. "Petrom Suplac" in cazul eliberarii de autorizatii de construire/functionare in zona de protectie sau in apropierea obiectivelor industriale pe care societatea le detine pe teritoriul comunei Marca. Se vor respecta cu strictete prevederile Legii Petrolului nr. 238/2004 si a Normelor metodologice de aplicare a acestei legi aprobate prin H.G. 2075/2004 cit si prevederile Ordinului nr. 52/2002 privind aprobarea normativelor si prescriptiilor tehnice specifice zonelor de protectie si zonelor de siguranta aferente sistemului national de transport al titeiului, gazolinei, condensatului si etanului. In localitatile Lesmir, Sumal si Port, autorizatiile de construire se vor elibera numai cu respectarea Ordinului comun al M.E.C. nr. 47/2003, al M.T.C.T. nr. 1203/2003 si al M.A.I. nr. 509/2003 pentru aprobarea Procedurii de emitere a avizului in vederea autorizarii executarii constructiilor amplasate in vecinatatea obiectivelor/sistemelor din sectorul petrol si gaze naturale.

Pentru zonele nou introduse in intravilanul satelor, mentionate in plansa de Reglementari, acolo unde nu sunt retele tehnico-edilitare si retele stradale, s-a instituit interdictie temporara de construire in vederea intocmirii unor planuri urbanistice zonale pentru clarificarea tuturor aspectelor de urbanism necesare.

Mentionam necesitatea respectarii interdictiei definitive de construire in zonele care prezinta riscuri naturale si servituti de protectie.

3.12.Obiective de utilitate publica

Lista obiectivelor de utilitate publica prevazute in P.U.G. este urmatoarea:

Localitatea MARCA

Nr. crt.	Domenii (Denumirea)	Categorია de interes			Supra-fata	Lungi-meia	Observatii
		N	J	L			
INSTITUTII PUBLICE SI SERVICII							
1.	Reabilitare si modernizare cladiri publice			•			
2.	Construire pensiuni agro-turistice			•			Initiative particulare sau public-privat
GOSPODARIE COMUNALA							
1.	Dezafectare si ecologizare rampa provizorie de colectare deseuri			•			-
2.	Amenajarea punctelor de colectare selectiva a deseurilor			•			
CAI DE COMUNICATIE							
1.	Reabilitarea DC 93			•			-

2.	Modernizarea imbracamintilor rutiere existente			•			
3.	Executare de trotuare si rigole			•			
4.	Modernizare intersectii de strazi			•			
5.	Amenajarea unor piste pentru biciclisti			•			
INFRASTRUCTURA MAJORA							
	<i>Alimentare cu apa</i>						
1.	Construire rezervor inmagazinare apa			•			
2.	Construire retele de alimentare cu apa			•		14400 m	
3.	Construire retea de hidranti			•			33 bucati
4.	Construire camine vane			•			42 bucati
	<i>Canalizare menajera</i>						
5.	Infiintare retea canalizare menajera			•		14100 m	
6.	Statie epurare ape uzate			•			
7.	Camine de vizitare canal			•			268 bucati
	<i>Rețele electrice si telefonie</i>						
8.	Extinderea rețelei existente de energie electrica			•			Pt zonele nou introduse in intravilan
9.	Extinderea rețelei existente de telefonie			•			idem doar la solicitare
	<i>Alimentare cu gaze naturale</i>						
SALVAREA, PROTEJAREA SI PUNEREA IN VALOARE A PARCURILOR NATURALE, REZERVATIILOR NATURALE SI A MONUMENTELOR ISTORICE							
1.	Amenajarea parcurilor si terenurilor de sport Respectarea prevederilor formulate privind protectia fondului construit valoros cu specific local Instituirea zonelor de protectie			•			Intocmirea documentatiilor de specialitate si respectarea procesului de avizare/aprobare prevazut de lege
SISTEME DE PROTECTIA MEDIULUI							
1.	Infiintarea de plantatii de protectie fata de: - zonele agro-industriale - culoarele de transport rutier - riul Barcau			•			Se vor intocmi studii hidrotehnice de specialitate privind protectia impotriva inundatiilor
2.	Dezvoltarea sistemului de colectare a deseurilor			•			
APARAREA TARII, ORDINEA PUBLICA SI SIGURANTA NATIONALA							

Localitatea LESMIR

Nr. crt.	Domenii (Denumirea)	Categoria de interes			Suprafata	Lungimea	Observatii
		N	J	L			

INSTITUTII PUBLICE SI SERVICII							
1.	-Construire camin cultural -amenajare punct sanitar			•			
2.	Construire pensiuni agro-turistice			•			Initiative particulare sau public-privat
GOSPODARIE COMUNALA							
1.	Amenajarea puncte de colectare selectiva a deseurilor			•			
CAI DE COMUNICATIE							
1.	Reabilitarea DC 92			•			
2.	Modernizarea imbracamintilor rutiere existente			•			
3.	Executare de trotuare si rigole			•			
4.	Modernizare intersectii de strazi			•			
5.	Amenajarea unor piste pentru biciclisti			•			
INFRASTRUCTURA MAJORA							
	<i>Alimentare cu apa</i>						
1.	Construire put forat, rezervor apa si statie pompare			•			
2.	Construire retele de alimentare cu apa			•		6400 m	
3.	Construire retea de hidranti			•			14 bucati
4.	Construire camine vane			•			14 bucati
	<i>Canalizare menajera</i>						
5.	Infiintare retea canalizare menajera			•		6200 m	
6.	Camine de vizitare canal			•			111 bucati
	<i>Retele electrice si telefonie</i>						
7.	Extinderea retelei existente de energie electrica			•			Pt zonele nou introduse in intravilan
SALVAREA, PROTEJAREA SI PUNEREA IN VALOARE A PARCURILOR NATURALE, REZERVATIILOR NATURALE SI A MONUMENTELOR ISTORICE							
1.	Amenajarea parcurilor si terenurilor de sport Respectarea prevederilor formulate privind protectia fondului construit valoros cu specific local Instituirea zonelor de protectie			•			Intocmirea documentatiilor de specialitate si respectarea procesului de avizare/aprobare prevazut de lege
SISTEME DE PROTECTIA MEDIULUI							
1.	Infiintarea de plantatii de protectie fata de: - zonele industriale - culoarele de transport rutier - riul Barcau			•			Efectuarea unor lucrari hidrotehnice de prevenire a inundatiilor
2.	Infiintarea sistemului de colectare a deseurilor			•			
APARAREA TARII, ORDINEA PUBLICA SI SIGURANTA NATIONALA							

Localitatea MARCA - HUTA

Nr. crt.	Domenii (Denumirea)	Categoria de interes			Suprafata	Lungimea	Observatii
		N	J	L			
INSTITUTII PUBLICE SI SERVICII							
1.	Reabilitare cladiri publice			•			
2.	Construire pensiuni agro-turistice			•			Initiative particulare sau public-privat
GOSPODARIE COMUNALA							
1.	Amenajare punct de colectare selectiva a deseurilor			•			
CAI DE COMUNICATIE							
1.	Reabilitarea DC 95			•			
2.	Modernizarea imbracamintilor rutiere existente			•			
3.	Executare de trotuare si rigole			•			
4.	Modernizare intersectii de strazi			•			
INFRASTRUCTURA MAJORA							
	<i>Canalizare menajera</i>						
1.	Infiintare retea canalizare menajera			•		4100 m	
2.	Statie epurare ape uzate			•			1 buc.
3.	Camine de vizitare canal			•			78
	<i>Rețele electrice si telefonie</i>						
4.	Extinderea rețelei existente de energie electrica si schimbarea celei necorespunzatoare			•			Ext. pt. zonele nou introduse in intravilan
SALVAREA, PROTEJAREA SI PUNEREA IN VALOARE A PARCURILOR NATURALE, REZERVATIILOR NATURALE SI A MONUMENTELOR ISTORICE							
1.	Amenajarea parcurilor si terenurilor de sport		•				
SISTEME DE PROTECTIA MEDIULUI							
1.	Infiintarea sistemului de colectare a deseurilor		•				
APARAREA TARII, ORDINEA PUBLICA SI SIGURANTA NATIONALA							

Localitatea PORT

Nr. crt.	Domenii (Denumirea)	Categoria de interes			Suprafata	Lungimea	Observatii
		N	J	L			

INSTITUTII PUBLICE SI SERVICII							
1.	-Amenajare punct sanitar			•			
2.	Construire pensiuni agro-turistice			•			Initiative particulare sau public-privat
GOSPODARIE COMUNALA							
1.	Amenajare punct de colectare selectiva a deseurilor			•			
CAI DE COMUNICATIE							
1.	Reabilitarea DC 92			•			
2.	Modernizarea imbracamintilor rutiere existente			•			
3.	Executare de trotuare si rigole			•			
4.	Modernizare intersectii de strazi			•			
INFRASTRUCTURA MAJORA							
	<i>Alimentare cu apa</i>						
1.	Construire retele de alimentare cu apa			•		6500 m	
2.	Construire retea de hidranti			•			10 bucati
3.	Construire camine vane			•			10 bucati
	<i>Canalizare menajera</i>						
4.	Infiintare retea canalizare menajera			•		3600 m	
5.	Camine de vizitare canal			•			67 bucati
	<i>Rețele electrice si telefonie</i>						
7.	Extinderea rețelei existente de energie electrica			•			Pt zonele nou introduse in intravilan
SALVAREA, PROTEJAREA SI PUNEREA IN VALOARE A PARCURILOR NATURALE, REZERVATIILOR NATURALE SI A MONUMENTELOR ISTORICE							
1.	Amenajarea parcurilor si terenurilor de sport Respectarea prevederilor formulate privind protectia fondului construit valoros cu specific local Instituirea zonelor de protectie			•			Intocmirea documentatiilor de specialitate si respectarea procesului de avizare/aprobare prevazut de lege
SISTEME DE PROTECTIA MEDIULUI							
1.	Infiintarea de plantatii de protectie fata de: - zonele industriale - culoarele de transport rutier			•			
2.	Dezvoltarea sistemului de colectare a deseurilor			•			
APARAREA TARII, ORDINEA PUBLICA SI SIGURANTA NATIONALA							

Localitatea SUMAL

Nr. crt.	Domenii (Denumirea)	Categoria de interes			Supra-fata	Lungi-me a	Observatii
		N	J	L			
INSTITUTII PUBLICE SI SERVICII							
1.	-Reabilitare cladiri publice -amenajare punct sanitar			•			
2.	Construire pensiuni agro-turistice			•			Initiative particulare sau public-privat
GOSPODARIE COMUNALA							
1.	Amenajarea puncte de colectare selectiva a deseurilor			•			
CAI DE COMUNICATIE							
1.	Reabilitarea DC 92			•			
2.	Modernizarea imbracamintilor rutiere existente			•			
3.	Executare de trotuare si rigole			•			
4.	Modernizare intersectii de strazi			•			
INFRASTRUCTURA MAJORA							
	<i>Alimentare cu apa</i>						
1.	Construire put forat si statie hidrofor						
1.	Construire retele de alimentare cu apa			•		7500 m	
2.	Construire retea de hidranti			•			18 bucati
3.	Construire camine vane			•			15 bucati
	<i>Canalizare menajera</i>						
4.	Infiintare retea canalizare menajera			•		9200 m	
5.	Statie epurare ape uzate			•			
6.	Camine de vizitare canal			•			165 bucati
	<i>Rețele electrice si telefonie</i>						
7.	Extinderea rețelei existente de energie electrica			•			Pt zonele nou introduse in intravilan
SALVAREA, PROTEJAREA SI PUNEREA IN VALOARE A PARCURILOR NATURALE, REZERVATIILOR NATURALE SI A MONUMENTELOR ISTORICE							
1.	Amenajarea parcurilor si terenurilor de sport Respectarea prevederilor formulate privind protectia fondului construit valoros cu specific local Instituirea zonelor de protectie		•				Intocmirea documentatiilor de specialitate si respectarea procesului de avizare/aprobare prevazut de lege
SISTEME DE PROTECTIA MEDIULUI							
1.	Infiintarea de plantatii de protectie fata de: - zonele industriale - culoarele de transport rutier			•			
2.	Dezvoltarea sistemului de colectare a deseurilor		•				
APARAREA TARII, ORDINEA PUBLICA SI SIGURANTA NATIONALA							

In functie de configuratia propunerilor concrete aprobate in aceste documentatii de urbanism vor rezulta caracteristicile dimensionale ale principalelor obiective de utilitate publica necesare acestor zone (drumuri, retele tehnico-edilitare, etc.)

Identificarea tipului de proprietate asupra terenurilor se efectueaza in baza Legii nr. 213/1998 privind proprietatea publica si regimul juridic al acesteia (republicata) si a setului de acte normative privind proprietatile asupra terenurilor.

Prin H.G. nr. 966/2002 (completata), privind atestarea domeniului public al judetului Salaj precum si al municipiului Zalau, oraselor si comunelor din judetul Salaj a fost aprobat si domeniul public al comunei Marca care include toate cele 5 sate. In seria terenurilor proprietate publica de interes national amintim suprafetele ocupate de piriuri si afluenti si terenurile aferente drumurilor nationale. In categoria terenurilor proprietate publica de interes local intra drumurile comunale si vicinale, piata publica, retelele de alimentare cu apa si cele de canalizare care urmeaza a se executa in viitorul apropiat cu terenurile ocupate de dotarile, instalatiile si constructiile aferente, terenurile ocupate de institutiile publice locale precum primaria, biblioteca, caminul cultural, dispensarul, gradinitile si scolile, fantanile, etc.

In comuna nu sunt terenuri proprietate privata (a statului) de interes national si nici terenuri private ale administratiei teritoriale de interes judetean.

Marea majoritate a terenurilor apartin proprietatii private a persoanelor fizice sau juridice.

Prin achizitionarea unor suprafete din aceste categorii urmeaza a se rezolva amplasarea unor dotari de utilitate publica precum cai de acces pentru terenurile nou introduse in intravilan.

Mentionam ca anumite categorii de obiective pot sa fie realizate si cu initiative private putand face obiectul atentiei unor investitori privati (punct sanitar, terenuri de sport si agrement, etc.) context in care terenurile aferente vor ramane in aceasta categorie.

Granitele intre incadrarea proprietatilor pe viitor ca fiind particulare sau publice pentru constructiile propuse nu sunt foarte rigid trasate, ele trebuind sa se adapteze modificarilor economice si sociale pe care le-a cunoscut si le va cunoaste societatea.

4. CONCLUZII - MASURI IN CONTINUARE

- Principalele directii de dezvoltare sunt cele care au fost prevazute in planurile de dezvoltare regionale si judetene ele vizand urmatoarele domenii:
- Echiparea tehnica a teritoriului in toate cele cinci sate
- Implementarea sistemului centralizat de alimentare cu apa, de canalizare apa menajera si statii de epurare cu accent prioritar pe satele Lesmir si Sumal ;
- Incurajarea relansarii activitatilor agricole traditionale;
- Dezvoltarea colectarii selective a deseurilor si amenajarea unor spatii verzi de protectie si agrement ;

- Reabilitarea rețelei de drumuri publice de legatura cu toate satele (Marca-Huta fiind una dintre urgente), teritoriile administrative inconjuratoare, consolidare si constructie noua de poduri;

- Valorificarea superioara a potentialului turistic al localitatilor prin punerea in valoare a tuturor resurselor si o corecta conservare si protejare a mediului natural. Prin Ordonanta de urgenta a Guvernului nr. 7/2011 pentru modificarea si completarea Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului si urbanismul, se insista asupra necesitatii crearii unui mediu inconjurator sanatos si echilibrat ecologic, asupra pastrarii peisajelor naturale si construite existente cit si la pastrarea si punerea in valoare a identitatii arhitecturale si culturale a localitatilor. Demersurile propuse prin prezentul PUG sub aspectul protectiei monumentelor istorice si a zonelor cu habitat arhitectural si urbanistic valoros au rolul de a spori atractivitatea sub aspect cultural si turistic a satelor comunei atat pe plan national cit si european. In urma intocmirii Studiului istorico-urbanistic, la o analiză mai detaliată alaturi de monumentele istorice cunoscute pentru care s-au instituit zonele de protectie aferente unde este necesara avizarea prealabila din partea DJCPN Salaj, s-a instituit si regimul de „Zone cu habitat construit valoros” (protecție urbanistică) pentru patru zone de construcții localizate în zonele centrale ale satelor Marca, Lesmir, Port si Sumal. Pentru aceste categorii pentru orice tip de demers investitional mentionat in Regulamentul local de urbanism, este necesara consilierea prealabila (avizarea) de specialitate din partea reprezentantilor DJCPN Salaj.

Aceasta dezvoltare ar contribui la relansarea economico-sociala a celor 5 sate sate in corelare cu programul propriu de dezvoltare.

Materializarea programului de dezvoltare ar urma sa fie posibila numai printr-o abordare pozitiva si in echipa din partea tuturor factorilor implicati: investitori locali, primarie, institutii judetene si nu in ultimul rand ministere.

Obtinerea unor finantari externe in tandem cu cele locale, constituie cheia rezolvarii neajunsurilor existente.

In urma analizelor efectuate, elaboratorul P.U.G. apreciaza ca nu exista constrangeri si prezenta unor limite fizice care sa franeze dezvoltarea celor cinci localitati. Nu exista pozitii diferite intre proiectant si beneficiarul documentatiei, primaria Marca

Pentru continuitatea si aprofundarea propunerilor generale reglementate prin PUG este obligatorie intocmirea unor Planuri Urbanistice Zonale pentru terenurile care au instituite interdictii temporare de construire. De asemenea se vor comanda Planuri Urbanistice de Detaliu (dupa caz), studii de fezabilitate, fezabilitate, proiecte tehnice si detalii de executie pentru toate obiectivele de utilitate publica mentionate.

Intocmit,
arh. Nejur Doina